

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**KOMPARACE VYBRANÝCH USTANOVENÍ
ZÁKONŮ O OBECNÍ POLICII A POLICII ČESKÉ
REPUBLIKY**

2014

DAVID STOKLASA

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**KOMPARACE VYBRANÝCH USTANOVENÍ
ZÁKONŮ O OBECNÍ POLICII A POLICII ČESKÉ
REPUBLIKY**

Autor práce: David Stoklasa

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. et Bc. Josef Kříha

Katedra: Právních oborů a bezpečnostních studií

2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. et Bc. Josefu Křihovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

STOKLASA, D. Komparace vybraných ustanovení zákonů o Obecní policii a o Policii České republiky: bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 2014. 59 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. et Bc. Josef Kříha.

Klíčová slova: komparace Obecní policie, Policie České republiky, odborná způsobilost, oprávnění pracovníků zařazených do obecní policie, oprávnění příslušníků Policie České republiky.

Úvodní část bakalářské práce (dále jen „**práce**“) teoreticky osvětluje historický vývoj bezpečnostních sborů na území České republiky a Slovenské republiky se zaměřením na určující období tj. od počátku vzniku samostatného Československa až do roku 1938. Dále se práce teoreticky zabývá současným legislativním stavem obecní policie a Policie České republiky, stejně tak jako současným legislativním stavem obecnej policie a Policajného Zboru Slovenskej republiky. V navazující teoreticky orientované dílčí části práce je formou analytického a syntetizujícího postihu komparován zájmově demonstrováný výčet legitimních oprávnění strážníků obecní (městské) policie a příslušníků Policie České republiky se zaměřením na teritoriální působnost České republiky. V rámci samostatného tematického exkurzu práce jsou v užší optice analyzována vybraná oprávnění pracovníků obce zařazených do obecní policie Slovenské republiky a komparovaná s oprávněními strážníků obecní policie v České republice. Zároveň jsou v práci nastíněny úkoly příslušníků Policajného Zboru Slovenskej republiky a jeho členění s porovnáním s organizací Policie České republiky. Jako praktický příklad je zvolena problematika spojená s osobou celostátně hledanou a dále aplikace oprávnění při řešení přestupků proti veřejnému pořádku.

ABSTRACT

STOKLASA, D. : *Comparison between selected provisions of Acts about Municipal Police and about Police of the Czech Republic: Bachelor thesis.* České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2014. 59 p. Supervisor: Mgr. et Bc. Josef Kříha.

Key words: Municipal Police comparison, Police of the Czech Republic, special qualifications, Municipal Police officers authority, Police of the Czech Republic authority

First part of this Bachelor thesis (hereinafter referred to as “work”) deals theoretically with historical development of law-enforcement forces in the Czech Republic and Slovak Republic territory with the focus on determining period, that is from the beginning of the independent Czechoslovakia to 1938. This work is further theoretically focused on current legislative conditions of Municipal Police in the Czech republic and of Police of the Czech Republic, as well as it follows up current legislative conditions of Municipal Police in the Slovak republic and of Police of the Slovak Republic. In the subsequent part of the work, which is theoretically oriented, there is a comparison of legitimate authorizations of Municipal Police in the Czech republic and Police of the Czech Republic. These are carried out in analytical and synthetic manner and are concentrated on the Czech republic territory. Within an independent thematic digression, selected authorities of officers of Municipal Police of the Slovak republic in comparison with officers of Municipal Police of the Czech republic are analysed. There are also sketched duties of the Slovak republic policemen and its structure in comparison with structure of the Police of the Czech Republic. As a practical example, there is a selected issue associated with a person statewide wanted and application of authority when dealing with offence against public order.

OBSAH

1	CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	9
2	HISTORICKÝ VÝVOJ BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ NA ÚZEMÍ ČESKOSLOVENSKA	10
2.1	Všeobecné řízení bezpečnostního aparátu	10
2.1.1	Policie	11
2.1.2	Specifické postavení obecní policie	12
3	SOUČASNÝ LEGISLATIVNÍ STAV V DANÉ OBLASTI	14
3.1	Policie České republiky	14
3.1.1	Oprávnění příslušníků Policie České republiky	15
3.2	Obecní policie	16
4	VYBRANÁ USTANOVENÍ ZÁKONA č. 553/1991 Sb., O OBECNÍ POLICII..	18
4.1	Odborná způsobilost	18
4.1.1	Obsahová náplň odborné způsobilosti	20
4.1.2	Ověřování odborné způsobilosti	22
4.1.3	Odnětí a zánik osvědčení odborné způsobilosti	23
4.2	Informační systém PATROS	23
4.3	Oprávnění k použití pout ve smyslu ustanovení § 18a	24
4.4	Oprávnění ke vstupu do živnostenských provozoven	26
5	VYBRANÁ USTANOVENÍ ZÁKONA č. 273/2008 Sb., O POLICII ČESKÉ REPUBLIKY	27
5.1	Použití donucovacích prostředků – služebních pout	28
5.2	Vstup do živnostenské provozovny	29
6	VZÁJEMNÁ KOMPARACE VYBRANÝCH OPRÁVNĚNÍ OBECNÍ POLICIE A POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	31
6.1	Řízení a organizace Policie České republiky	31
6.2	Řízení a organizace obecních policií	33
6.3	Problematika součinnosti smíšených hlídek	34

7	SOUČASNÝ LEGISLATIVNÍ STAV VE SLOVENSKÉ REPUBLICE	36
7.1	Vybraná ustanovení zákona č. 564/1991 Sb., o obecnej polícii.....	36
7.1.1	Odborná způsobilost	36
7.2	Všeobecná oprávnění příslušníka obecnej policie	38
7.2.1	Pátrání po osobách, systém PATROS.....	38
7.2.2	Donucovací prostředky – použití pout	39
7.2.3	Vstup do živnostenských provozoven.....	40
7.3	Vybraná ustanovení zákona č. 171/1993 Sb. o Policajném zboru SR	41
7.3.1	Úlohy Policajného zboru.....	41
7.3.2	Řízení a organizace Policajného zboru	42
7.4	Vybraná ustanovení zákona č. 171/1993 Sb. o Policajném zboru SR	43
7.4.1	Použití pout dle ustanovení § 50 zákona o Policajném zboru.....	43
7.4.2	Dobrovolný strážce pořádku	44
8	KOMPARACE VYBRANÝCH USTANOVENÍ ZÁKONŮ V PODMÍNKÁCH ČESKÉ A SLOVENSKÉ REPUBLIKY	46
8.1	Vybraná ustanovení zákona č. 564/1991 Sb., o obecnej polícii.....	47
8.1.1	Odborná způsobilost	47
8.2	Všeobecná oprávnění příslušníka obecní policie	48
8.2.1	Pátrání po osobách, systém PATROS.....	48
8.2.2	Donucovací prostředky – použití pout	49
8.2.3	Vstup do živnostenských provozoven.....	50
8.3	Vybraná ustanovení zákona č. 171/1993 Sb. o Policajném zboru SR	50
8.3.1	Řízení a organizace Policajného zboru	50
9	PRAKTICKÉ PŘÍKADY.....	51
9.1	Problematika spojená s osobou celostátně hledanou	51
9.2	Aplikace oprávnění při řešení přestupků proti veřejnému pořádku	51
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	58
	Literární zdroje	58

ÚVOD

Vznik a rozvoj policie jako takové je pevně spojen s určitým vývojem lidské společnosti, s její duchovní vyspělostí, s uvědomováním si prohlubování zásad demokracie, s úrovní právní a legislativní a s nutností chránit společenskou většinu, dodržující celospolečenské zájmy před těmi, kteří je naopak ohrožují. Policie je součástí veřejné správy a její činnost je chápána jako činnost veřejně prospěšná.¹

Současná existence jednotného ozbrojeného bezpečnostního sboru Policie České republiky a komunálních policií vyvolávala zejména v průběhu 90. let v okruhu laické i odborné veřejnosti celou řadu otázek, zejména na nutnost existence obecní policie ve vztahu k ochraně veřejného pořádku na území obcí a měst při současné existenci jednotného ozbrojeného sboru – Policie České republiky, do jejíž kompetence patří ochrana vnitřního pořádku a bezpečnosti.

Existence obecních policií je v legislativních podmínkách České republiky staronovým institutem. Tradice jejich činností byla přerušena rokem 1945 a obnovena v roce 1990.² Od tohoto roku do současné doby bylo zřízeno více jak 500 těchto komunálních sborů. V současné době je aktivních 353 obecních (městských) policií s celkovým počtem strážníků 8482 a roční náklady na činnost a provoz těchto sborů dosáhl v loňském roce částky 4 984 392 015 Kč.³

¹ MACEK, P., HÁJEK, V. *Obecní policie II.*, Praha: vyd., Policejní akademie, 2003, s., 31, ISBN 80-902670-0-9.

² MACEK, P., HÁJEK, V., *Obecní policie II.*, Praha: vyd., Policejní akademie, 2003 s., 7, ISBN 80-902670-0-9.

³ Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/obecni-policie-652273.aspx>

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Práce je orientována teoreticky. Věcná část je zaměřena na analýzu problematických aspektů realizace vybraných ustanovení zákonů o Obecní policii a Policii České republiky. Hlavním cílem práce je teoretická komparace dílčích legitimních oprávnění strážníků obecní (městské) policie a příslušníků Policie České republiky se zaměřením na teritoriální působnost České republiky. Toto je uskutečněno formou analytického a syntetizujícího postihu vybraných oprávnění dle zákonných a podzákonných předpisů obecní policie a Policie České republiky při plnění jejich úkolů.

Samostatný tematický exkurz práce v užší optice analyzuje vybraná oprávnění pracovníků obce zařazených do obecní policie Slovenské republiky. Zároveň jsou tato oprávnění komparována s oprávněními strážníků obecní policie v České republice, a to analyticko-syntetickou formou. Teoreticky jsou rovněž nastíněny úkoly příslušníků Policejného Zboru Slovenskej republiky a jeho členění s porovnáním s organizací Policie České republiky.

V práci je dále teoretickou formou vyložen historický vývoj bezpečnostních sborů na území České republiky a Slovenské republiky se zaměřením na určující období od počátku samostatného Československa. Provedena je také teoretická komparace současného legislativního stavu obecní policie a Policie České republiky a zároveň současného legislativního stavu obecní policie a Policejného Zboru Slovenskej republiky.

Cílem prvního praktického příkladu, pro který byla zvolena problematika spojená s osobou celostátně hledanou, bylo poukázat na legislativní omezení při oprávnění k použití služebních pout strážníkem obecní policie. V rámci druhého praktického příkladu byla analýzou reálných podmínek z pohledu strážníka obecní policie a příslušníka Policie České republiky prezentována aplikace oprávnění při řešení přestupků proti veřejnému pořádku.

2 HISTORICKÝ VÝVOJ BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ NA ÚZEMÍ ČESKOSLOVENSKA

Z historického hlediska se můžeme v době po vzniku tehdejšího samostatného Československa setkat s určitou roztříštěností policejní správy. Vyhlášením tzv. recepčního zákona, později zařazeného do Sbírký zákonů a nařízení č. 11/1918, došlo k plynulému přechodu všech státních institucí i úřadů z bývalé monarchie do služeb nově vznikajícího státu. Ve vnitřní státní správě byl zachován dosavadní systém státní správy rozdělené mezi státní politické úřady a územní samosprávu. Vedoucí úlohu zde měly státní úřady. Z počátku zůstali ve svých funkcích i okresní hejtmani, vysocí úředníci a příslušníci četnictva a policie. Pro vznik, činnost a organizaci tehdejší policie a četnictva byl důležitý zák. č. 2/1918, kterým byla státní správa organizačně rozdělena na 12 institucí, mezi nimiž vznikl i Úřad pro správu vnitřní, předchůdce Ministerstva vnitra. Do kompetence tohoto klíčového ministerstva spadaly všechny vnitřní záležitosti státu, které nepatřily do působnosti jiného ministerstva. Z pohledu policejní správy státu mu podléhalo četnictvo a policie, od druhé poloviny 30. let také Stráž obrany státu.⁴

2.1 Všeobecné řízení bezpečnostního aparátu

Výkon policejní činnosti byl v podstatě totožný s výkonem služby podle rakouského vzoru, kdy veřejnopořádková činnost byla v terénu vykonávána příslušníky četnictva, a ve městech pak příslušníky policie, která dle místních podmínek byla buď státní nebo městská – komunální. Jistou zajímavostí je pak tehdejší situace na Slovensku. V rámci bývalého uherského systému na území Slovenska prakticky neexistovala státní policie. V rámci měst s municipálním právem a s regulovaným magistrátem existovala městská policie. Složitá policejní situace byla na Slovensku řešena postupně. V první fázi se jednalo o provizorní opatření, pomocí nichž měla být překlenuta nevyhovující bezpečnostní situace. V rámci ministerstva s plnou mocí pro správu Slovenska bylo zřízeno zvláštní policejní oddělení, vedené bývalým pražským policejním ředitelem K. Křikavou. Další Češi byli ustanoveni v průběhu roku 1919 do čela policejních

⁴ MACEK, P.: UHLÍŘ, L. *Dějiny policie a četnictva II*. Československá republika (1918-1939). Praha: Police History, 1999, s. 34, ISBN 80-902670-0-9.

kapitanátů v Bratislavě a v Košicích.⁵ Stejný stav bezpečnostních orgánů byl i v Podkarpatské Rusi po jejím připojení k tehdejšímu Československu.

2.1.1 Policie

V čele policejních úřadů stáli úředníci s právnickým vzděláním – policejní ředitelé nebo správci policejních komisařství. Přednostům úřadů byl podřízen potřebný úřednický, kancelářský a zřízenecký personál, sbory neuniformované stráže bezpečnosti a v Praze sbor uniformované stráže bezpečnosti. Státní policejní úřady byly postaveny na úroveň okresním úřadům. Policejní ředitelství byla podřízena zemskému prezidentovi a policejní komisařství příslušnému okresnímu hejtmanovi. V nejvyšší instanci všechny tyto úřady podléhaly Ministerstvu vnitra.⁶

Státní policie se rozdělovala na část uniformovanou a část neuniformovanou. V souhrnu se obě složky nazývaly Sbory stráže bezpečnosti. Vzhledem k podobnému poslání, pravomocem i organizaci nebyl žádný zásadní rozdíl mezi policií státní a komunální. Odlišnost však můžeme spatřit v podřízenosti obou složek. Státní sbor bezpečnosti byl plně podřízen státnímu policejnímu úřadu, zatímco obecní policie podléhaly svým zřizovatelům – obcím, přičemž stejný systém podřízenosti přetrvává do dnešní doby. Legislativní rámec k činnosti, organizaci, úkolům a postavení bezpečnostních sborů přinesl až zákon č. 230/1922 Sb. z. a n., o sborech stráže bezpečnosti. Tento zákon byl platný pro oba bezpečnostní sbory. Uniformované a tudíž ozbrojené strážní bezpečnosti náležela strážní, pořádková a dohledová policejní činnost, zatímco neuniformované strážní zejména zpravodajská činnost, vyšetřovací, pátrací, daktyloskopická a spojařská. Samotný výkon jejich služby byl upraven služebním řádem, který vydalo ve své pravomoci Ministerstvo vnitra. Rozsah povinností uniformované stráže bezpečnosti byl však mnohem širší. Podle zmíněného služebního řádu dále vykonávala běžné okrskové pochůzky v ulicích, strážní službu, bděla nad veřejným pořádkem a v neposlední řadě konala i hlídací službu vězňů v tzv. policejních věznicích.

⁵ MACEK, P.: UHLÍŘ, L. *Dějiny policie a četnictva II.* Československá republika (1918-1939). Praha: Police History, 1999, s. 21-22, ISBN 80-902670-0-9.

⁶ MACEK, P.: UHLÍŘ, L. *Dějiny policie a četnictva II.* Československá republika (1918-1939). Praha: Police History, 1999, s. 21, ISBN 80-902670-0-9.

2.1.2 Specifické postavení obecní policie

Jak již bylo uvedeno výše, komunální ozbrojené sbory neměly svou vlastní právní úpravu. I pro ně platil zákon č. 230/1922 Sb. z. a n., o sborech stráže bezpečnosti, upravující ve vztahu k nim pouze základní rámec, který byl dále konkretizován potřebami jednotlivých obcí a měst. Vzhledem ke skutečnosti, že obce na úseku ochrany veřejného pořádku měly na základě zákona o obecním zřízení pravomoc upravovat celou škálu činností, které se týkaly prospěchu dané obce, existovala přirozená potřeba kontroly obcí vlastními silami. Oblasti, které obce na svých územích regulovaly, jsou více než rozmanité. Z dnešního pohledu můžeme níže uvedené oblasti zařadit pod tzv. „**místní záležitosti veřejného pořádku**“. Z hlediska plnění úkolů obcím mimo jiné příslušelo: přispívat k ochraně zdraví a majetku, usilovat a pečovat o obecní silnice, cesty a mosty, o bezpečné a snadné využívání těchto komunikací, vykonávat dohled nad prodejem věcí, potravin, zejména provádět kontrolu nad váhou a mírou při prodejkách, provádět kontroly týkající se čeledí a dělníků, vykonávat dohled nad mravností, zajišťovat kontrolu nad stavbami, a také protipožární opatření. Mezi další úkoly obcí můžeme zařadit kontroly režimů stanovených pro hostince, kavárny a obdobná zařízení, které nesměly být bez úředního povolení provozovány po 24 hodině. Mezi další omezení regulované obcemi můžeme zařadit povinnosti provozovatelů hotelů, pohostinství a nocleháren, kdy bylo přísně zakázáno přechovávání cizích osob, zvláště tuláků. Ve většině měst byla vedle tuláctví také zakázána žebrota. Zvláštní pozornost věnovaly obce úklidu veřejného prostranství, kontrole majitelů psů a v neposlední řadě kontrole silničního provozu. Komunální obecní policie byla stejně jako dnes v rámci své samostatné působnosti zřizována obecním zastupitelstvem, financována z rozpočtu obce a byla podřízena starostovi obce.

Členové sboru stráže bezpečnosti byli přijímáni do služeb města na základě veřejného konkursu volbou, vykonávanou městským zastupitelstvem. Po přijetí nejprve uchazeč složil slib do rukou starosty města, a následně byl ustanoven prozatímním strážníkem. Po jednoroční zkušební době byl prozatímní strážník povinen podrobit se zkoušce způsobilosti před zkušební komisí, sestávající ze starosty města, policejního referenta, vedoucího koncepčního úředníka a policejního úředníka. Zkouška způsobilosti musela být vykonána nejdéle do 1 měsíce po ukončení zkušební doby. Byl-li prozatímní

strážník uznán při zkoušce způsobilým, stal se pomocným strážníkem, a až po dalších 4 letech služby nabyt nároku na trvalé ustanovení.⁷

⁷ MACEK, P.: UHLÍŘ, L. *Dějiny policie a četnictva II. Československá republika (1918-1939)*. Praha: Police History, 1999, s. 45, ISBN 80-902670-0-9.

3 SOUČASNÝ LEGISLATIVNÍ STAV V DANÉ OBLASTI

3.1 Policie České republiky

Policie České republiky byla zřízena zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky s účinností od 1. ledna 2009 (dále jen „**zákon o Policii České republiky**“). Je jednotným ozbrojeným bezpečnostním sborem, který svoji působnost vykonává na celém území České republiky. Mezi základní úkoly je chránit bezpečnost osob, majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti. Další významnou část svých činností vyvíjí policie na úseku boje s trestnou činností. Jde tu o její předcházení, k čemuž slouží obsáhlá škála opatření výchovných, organizačních, represivních a dalších. Policie zároveň vystupuje jako jeden z orgánů činných v trestním řízení. Podle ustanovení § 12 odst. 1 a 2 zákona č.141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (dále jen „**trestní řád**“) jsou orgány činnými v trestním řízení soud, státní zástupce a policejní orgán. Policejními orgány se rozumějí útvary Policie České republiky. V řízení o trestných činech policistů a zaměstnanců zařazených v policii má postavení policejního orgánu Inspekce Policie České republiky. Policie provádí i další úkoly na úseku veřejného pořádku a bezpečnosti, jakými jsou výkon státní správy, činnost kriminalisticko-technická, a působí také v rámci krizového řízení.⁸

K řádnému a efektivnímu plnění výše uvedených úkolů je Policie České republiky vybavena rozsáhlými pravomocemi. Některé z nich zasahují do práv a svobod občanů, které jim zaručuje ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod. Mezi takováto **oprávnění zásadního významu** můžeme vyzdvihnout oprávnění policistů k omezení osobní svobody, k odnětí věci, ke vstupu do obydlí a živnostenské provozovny, k zastavení a prohlídce dopravního prostředku, k vykázání ze společného obydlí, či k použití donucovacích prostředků, včetně služební zbraně.

⁸ MATES, P, a kol.: *Nové policejní právo, právní předpisy s komentářem*, 2. vyd., Linde Praha, a. s. 2009, s. 15, ISBN 978-80-7201-743-0.

3.1.1 Oprávnění příslušníků Policie České republiky

Právní rámec pravomocí příslušníků Policie České republiky pramení ze zákona č. 273/2008 Sb., „o Policii České republiky“. Zákon je přehledně rozdělen do čtyř částí, 15 Hlav a 122 paragrafů.

- Hlava I. – Postavení a činnost Policie České republiky.
- Hlava II. – Řízení a organizace policie
- Hlava III. - Základní povinnosti
- Hlava IV. – Spolupráce a další vztahy policie
- Hlava V. – Omezení osobní svobody
 - připoutání, zajištění osoby, zajištění cizince, policejní cely
- Hlava VI. – Postup ve vztahu k věcem
 - odnětí věci, předběžné zajištění věci, vydání a odebrání zbraně a prohlídka osoby, použití technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla, zajištění, odstranění a zničení věci
- Hlava VII. – Vykázání
- Hlava VIII: - Zajišťování bezpečnosti chráněných objektů, prostorů a osob
- Hlava IX. – Použití donucovacích prostředků a zbraně
- Hlava X. – Práce s informacemi
- Hlava XI. – Mezinárodní spolupráce
- Hlava XII: - Náhrada škody a náhrada za poskytnutí věcné pomoci
- Hlava XIII. – Kontrola policie
- Hlava XIV. – Ochrana názvu policie a udílení darů a medailí
- Hlava XV. – Správní delikty

3.2 Obecní policie

Zákonem č. 302/1992 Sb., kterým se změnil a doplnil zákon České národní rady č. 367/1990 Sb., o obcích, ve znění zákona České národní rady č. 439/1991 Sb., zákona České národní rady 485/1991 Sb., a zákona České národní rady č. 553/1991 Sb., o obecní policii, bylo s účinností od 1. 7. 1992 vyhrazeno obecnímu zastupitelstvu zřizovat a rušit obecní policii, a to ve své samostatné působnosti (dále jen „**zákon o obecní policii**“).

Ustanovení § 1 „**zákona o obecní policii**“ definuje obecní policii jako tzv. „**orgán obce**“, který zejména zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce. Z tohoto vyplývá, že obecní policie ze soukromoprávního pohledu nemá vlastní samostatnou právní subjektivitu a veškeré úkony a činnosti provádí obec. Oproti Policii České republiky je nutné zároveň uvést specifickou územní působnost obecních policií, která je až na výjimky dána katastrálním územím zřizovatelské obce.

Území obcí tvoří katastrální území, kterých může mít v souladu s ustanovením § 18 odst. 2 „**zákona o obcích**“ i více. Vzhledem ke skutečnosti, že strážníci mohou svá oprávnění vykonávat pouze na daném území, v praxi nastává problém při dokončení úkonů popřípadě zákroků překračující katastr dané obce. Překročí-li proto strážník obecní policie tuto hranici, ztrácí svá oprávnění a legitimní postavení úřední osoby. Je proto nezbytně nutné postupovat v takových případech v rámci součinnosti s Policií České republiky.

Zvláštní rozšíření místní působnosti může dojít v souladu s ustanovením § 3a „**zákona o obecní policii**“ uzavřením veřejnoprávní smlouvy,⁹ kterou uzavírají obec či obce, jež obecní policii nezřídily s jinou obcí. Tato možnost rozšířit obecně určenou místní působnost byla uzákoněna od 1. 1. 2003.

Veřejnoprávní smlouva podle zákona o obecní policii vyžaduje ke svému uzavření či změně souhlasu Krajského úřadu, který v přenesené působnosti rozhodne o platnosti smlouvy. V případě negativního stanoviska se lze odvolat k Ministerstvu vnitra České republiky.

⁹ HORZINKOVÁ, E., FIALA, Z., *Správní právo hmotné*. Praha: Leges, 2010, str. 94. ISBN 978-80-87212-55-4.

V souladu s ustanovením § 3b „**zákona o obecní policii**“ lze strážníky obecních policií přizvat k plnění úkolů na území jiné obce i v případě, kdy je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu¹⁰. V tomto případě veřejnoprávní smlouvu mohou uzavřít i starostové dotčených obcí, ale není zde ustanovena obligatorní podmínka souhlasu Krajského úřadu, což umožňuje rychlé a efektivní provedení krizových opatření při řešení vzniklé mimořádné události¹¹. Starosta obce, na jehož území byl vyhlášen krizový stav, je však povinen informovat hejtmana kraje o nasazení a počtu strážníků, a to zejména k jeho významnému postavení v řídicích složkách Integrovaného záchranného systému (dále jen „**IZS**“).

Úkoly obecní policie jsou taxativně uvedeny v ustanovení § 2 „**zákona o obecní policii**“. Patří mezi ně zejména povinnost přispívat k ochraně bezpečnosti osob a majetku, dohled nad dodržováním pravidel občanského soužití, dohled nad dodržováním obecně závazných vyhlášek a nařízení obcí. Obecní policie se dále podílí dohledem nad bezpečností a plynulostí provozu na pozemních komunikacích, na dodržování právních předpisů o ochraně veřejného pořádku a na prevenci kriminality v obci. Dále obecní policie odhaluje přestupky a jiné správní delikty, jejichž projednání je v působnosti obce.

Aby mohla obecní policie efektivně plnit výše nastíněné úkoly dané zákonem, je vybavena celou řadou oprávnění, jako je oprávnění požadovat vysvětlení, oprávnění požadovat prokázání totožnosti, oprávnění předvést osobu, oprávnění odebrat zbraň, oprávnění zakázat vstup na určená místa, oprávnění otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor, oprávnění odejmout věc a v neposlední řadě i oprávnění zásadního významu – použití donucovacích prostředků.

¹⁰ Česko, Zákon č. 240/2000 Sb., *Zákon o krizovém řízení*. In *Sbírka zákonů Česká republika*. 2000, částka 73/2000.

¹¹ ANTUŠÁK, E. *Krizový management. Hrozby krize, příležitosti*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2009. str. 46, ISBN 978-80-7357-488-8.

4 VYBRANÁ USTANOVENÍ ZÁKONA č. 553/1991 Sb., O OBECNÍ POLICII

4.1 Odborná způsobilost

Strážníkem obecní policie se v obecné rovině může stát každý občan České republiky, který je bezúhonný, spolehlivý, je starší 21 let, je zdravotně způsobilý a dosáhl středního vzdělání zakončeného maturitní zkouškou. Tyto podmínky můžeme chápat jako základní kvalifikační předpoklady pro výkon práce strážníka obecní policie. Zvláštní předpoklad pak nalezneme v odborné způsobilosti dle ustanovení § 4d „**zákona o obecní policii**“.

Odborná způsobilost je kvalifikační předpoklad, který musí naplňovat každý uchazeč i strážník obecní policie, aby mohl vykonávat povinnost a oprávnění svěřené mu zákonem. Zároveň se jedná o základní podmínku vzniku pracovně právního vztahu strážníka k obci. Odbornou způsobilost čekatele a strážníka ověřuje vždy zkušební komise Ministerstva vnitra formou písemné a ústní zkoušky. V souladu s ustanovením § 4 odst. 1. písm. f) „**zákona o obecní policii**“ je úspěšné složení zkoušky doložené osvědčením o splnění stanovených odborných předpokladů. Odborně způsobilý musí však být strážník obecní policie po celou dobu výkonu svého pracovního poměru. K tomuto slouží periodické přezkušování před komisí Ministerstva vnitra v tříletém cyklu. Komparací se zákonem o Policii České republiky zjišťujeme, že tuto povinnost mají pouze strážníci obecních policií. Na okraj je nutno zmínit, že autoři odborných publikací se k výše popsanému průběžnému ověřování znalostí vyjadřují poměrně kriticky.¹² Z pohledu vývoje a představ zákona „*de lege ferenda*“ o obecní policii je v připravované novele zákona o obecní policii doba periodického přezkoušení rozšířena na pětileté období.¹³

Výše uvedené podmínky pro výkon služby strážníků byly novelou zákona v roce 2009 dále doplněny o obligatorní povinnost doplnit si úplné středoškolské vzdělání zakončené maturitní zkouškou. Analýzou níže uvedené statistiky Ministerstva vnitra bylo zjištěno, že se tato nová podmínka v současné době dotkne 1 048 strážníků v celé České republice. Tuto povinnost nově zavádí ustanovení § 4 odst. 1. písm. c). V přechodném ustanovení Článku VI. je uvedeno: *Strážník, který je v pracovním*

¹² VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii*. Komentář. Praha: C.H.Beck, 2009. s.112-113

¹³ Sněmovní tisk 776/0, část č. 1/4 – Novela zákona o obecní policii.

poměru k obci ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona a nedosáhl středního vzdělání s maturitní zkouškou, je povinen tuto podmínku splnit do 31. 12. 2015.

To neplatí, pokud strážník, který ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona dosáhl věku 45 let, třikrát úspěšně absolvoval zkoušku z odborné způsobilosti před zkušební komisí ministerstva vnitra a obec je držitelem platného osvědčení strážníka.¹⁴

Podle poslední statistiky Ministerstva vnitra je v celé České republice ke dni 1. 6. 2012 činných 354 obecních – městských policií s celkovým počtem obyvatel měst a obcí, kde obecní – městské policie působí, 6 575 354. V přímém výkonu služby je dohromady 8 580 strážníků. Z tohoto počtu dosáhlo úplného středoškolského vzdělání s maturitní zkouškou 75,11%, vyššího odborného vzdělání 1,64%, vysokoškolského 11,12%. Z těchto statistických čísel vyplývá, že 12,13% (**1 048 strážníků**) prozatím nedosáhlo požadovaného vzdělání.¹⁵

Tabulka dosaženého vzdělání strážníků

<i>dosažené vzdělání strážníků v ČR</i>	<i>celkem</i>
střední odborné bez maturity	12,13%
úplné středoškolské s maturitou	75,11%
vyšší odborné	1,64%
vysokoškolské	11,30%

Tabulka věkové struktury strážníků

<i>věková struktura strážníků v ČR</i>	<i>celkem</i>
21 – 30 let	19,62%
31 – 40 let	42,89%
41 – 50 let	27,76%

¹⁴ Česko. Zákon č. 553 ze dne 6. prosince 1991 o obecní policii. In *Sbírka zákonů*, Česká republika. 1991, částka 104.

¹⁵ Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/obecni-policie-652273.aspx>

4.1.1 Obsahová náplň odborné způsobilosti

Rozsah odborné způsobilosti strážníka je dána Vyhláškou Ministerstva vnitra č. 418/2008, kterou se s účinností od 1. 1. 2009 provádí zákon o obecní policii.¹⁶ V úvodním ustanovení vyhlášky se základním předpokladem úspěšného složení závěrečné zkoušky rozumí znalost ústavního pořádku České republiky a základů kriminalistiky v rozsahu potřebném pro plnění úkolů obecní policie a schopnost praktické aplikace teoretických znalostí. V příloze č. 1 výše uvedené vyhlášky jsou pak stanoveny další právní okruhy:

- obecní policie,
- obecního a krajského zřízení,
- shromažďování,
- Policie České republiky,
- trestního práva,
- živnostenského podnikání,
- střelných zbraní a střeliva,
- přestupků a jiných správních deliktů, jejichž projednávání je v působnosti obce,
- správního řízení,
- bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích,
- ochrany před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami,
- krizového řízení a integrovaného systému.

¹⁶ Česko. Vyhláška č. 418 ze dne 11. listopadu 2008, kterou se provádí zákon o obecní policii. In *Sbírka zákonů*, Česká republika. 2008, částka 137.

K efektivní a účinné praktické aplikaci teoretických znalostí strážníků je obligatorní povinností orientace v níže uvedených právních předpisech:

- zákon č. 128/2002 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 129/2002 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 119/2002 Sb., o zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů
- příslušné vyhlášky a nařízení obcí s ohledem na místní působnost strážníka obecní policie

4.1.2 Ověřování odborné způsobilosti

Jak bylo uvedeno výše, odbornou způsobilost na základě přihlášky obce ověřuje formou veřejné zkoušky komise Ministerstva vnitra, která se skládá z vysokoškolsky vzdělaných odborníků, jejichž obory vzdělání mají odborný vztah k některé výše uvedené oblasti práva. Profesní zastoupení zkušebních komisařů je přibližně následující:

- 40% služba pořádkové policie,
- 30% služba dopravní policie,
- 15% služba kriminální policie
- 15% ostatní.¹⁷

Komisi vždy tvoří předseda a dva členové, z nichž jeden u zkoušky vykonává funkci tajemníka této komise. Jeho povinností je organizačně připravit místo konání zkoušky, před zkouškou seznámit přítomné čekatele a strážníky s organizací a průběhem zkoušky a v neposlední řadě provádí dozor u písemné části zkoušky. Tuto na jejím konci vyhodnocuje. Dále zajišťuje odbornou úroveň celého řízení, vystavuje a podepisuje protokoly o zkoušce a vydává osvědčení.

Nevykoná-li strážník úspěšně první zkoušku, existuje možnost tuto opakovat dvakrát bez nutnosti podání nové přihlášky obcí. Termín a místo opakování určí ministerstvo vnitra a to způsobem, aby se opravná zkouška konala nejdříve za měsíc a nejdéle za tři měsíce. Právě z tohoto důvodu podávají obce přihlášky s dostatečným časovým předstihem. Zvláštní případ nastane, pokud čekatel či strážník neuspěje ani při druhém opakování zkoušky. V tomto případě je opravnou zkoušku možno vykonat až po uplynutí 12 měsíců ode dne konání poslední neúspěšné zkoušky.

Zvláštní případ přezkoušení odborné způsobilosti může dle ustanovení § 4d odst. 8 „**zákona o obecní policii**“ nastat také v případě, kdy ministerstvo vnitra vyzve strážníka k přezkoumání jeho odborné způsobilosti v době platnosti osvědčení, pokud z vlastní činnosti, nebo na základě podnětu obce dospěje k důvodné pochybnosti o tom, že je strážník odborně způsobilý. Pokud by se v tomto případě na zkoušku strážník bez

¹⁷ VETEŠNÍK, P., CHAUER, I., *Obecní policie*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. s.75. ISBN 978-80-7380-463-3

řádné omluvy nedostavil, mělo by to za následek odnětí osvědčení o odborné způsobilosti ve smyslu ustanovení § 5 odst. 2 „**zákona o obecní policii**“. O odnětí osvědčení je nutno vydat rozhodnutí podle správního řádu.

4.1.3 Odnětí a zánik osvědčení odborné způsobilosti

Platnost osvědčení kromě výše zmíněného případu také zaniká uplynutím doby uvedené v osvědčení, skončením pracovního poměru strážníka, pokud ve lhůtě tří měsíců nenásleduje nový pracovní poměr strážníka nebo dnem nabytí právní moci rozhodnutí o pozbytí státního občanství České republiky či způsobilosti k právním úkonům.

4.2 Informační systém PATROS

V souladu s ustanovením § 11a odst. 1a „**zákona o obecní policii**“ jsou obecní policie oprávněny v rozsahu nezbytném pro plnění svého poslání a plnění úkolů vyžadovat z informačních systémů Policie České republiky poskytnutí údajů o hledaných a pohřešovaných osobách a věcech, stejně tak jako o odcizených motorových vozidlech a odcizených registračních značkách motorových vozidel. Konkrétně se jedná o informační systémy PATROS a PATRMV. Pátrání po osobách a věcech je organizovaná činnost Policie České republiky prováděná v přímé souvislosti s plněním úkolů policie a s využitím kriminalistických metod a prostředků¹⁸. Cílem pátrání po osobách a věcech je vypátrání osoby či věci, identifikace osoby, mrtvoly, části lidského těla, popřípadě kosterního nálezu neznámé totožnosti. Metodické postupy jsou upraveny Interními akty policejního prezidenta. Systém PATROS obsahuje informace o pobytu osoby, pátrání po podezřelém, pátrání po osobě, na kterou byl vydán zatýkáací rozkaz, pátrání po vězni, pátrání po vojenském zběhovi, pátrání po osobě, které bylo uloženo ochranné opatření, pátrání po osobě, která uprchla ze zařízení pro zajištění cizinců, pátrání po pohřešované osobě a pátrání po totožnosti neznámé osoby.

¹⁸ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J., *Kriminalistika*, Praha. 2001, C. H. Beck, str. 348. ISBN 80-7179-362-0.

Všechny výše uvedené žádosti o objekt pátrání jsou doplněny o identifikační údaje osoby, o fotografie, informaci o kriminální minulosti, důvod pátrání, způsob spáchání trestné činnosti, styky a zákonné ustanovení k omezení osobní svobody.

Na základě ustanovení § 11a zákona o obecní policii jsou v současné době v rozsahu nezbytně nutném k plnění jejich úkolů oprávněny vyžadovat z informačních systémů informace i obecní policie. Především se jedná o informace ze systému Policie České republiky o:

- a) hledaných a pohřešovaných osobách a věcech,
- b) odcizených motorových vozidlech a odcizených registračních značkách motorových vozidel,
- c) totožnosti osob, které byly předvedeny obecní policií na oddělení Policie České republiky, nebo byly omezeny na osobní svobodě podle ustanovení § 76 odst. 2 „**trestního řádu**“.¹⁹

4.3 Oprávnění k použití pout ve smyslu ustanovení § 18a

Rozsah donucovacích prostředků, které mohou strážníci obecních policií použít, je logicky užší nežli ten, který mají k dispozici příslušníci Policie České republiky. Tento rozdíl plyne z rozdílného postavení a úkolů obou složek. Vzhledem ke skutečnosti, že jakékoli použití donucovacích prostředků je vždy zásadním zásahem nejen do práv občana, ale přímo do jeho fyzické integrity, je strážníkům obecních policií uložena obligatorní povinnost vyplývající s ustanovení § 18 odst. 3 „**zákona o obecní policii**“, vyzvat osobu, vůči které zakročuje, aby zanechala svého protiprávního jednání, s výstrahou, že bude použito donucovacích prostředků. Tato výstraha je umocněna slovy: „Jménem zákona“. Strážníci jsou po celou dobu zákroku proti fyzické osobě povinni dbát zásady, aby použitím donucovacích prostředků nezpůsobili osobě újmu zřejmě nepřiměřenou povaze nebezpečnosti jejího jednání. V souvislosti s touto povinností rozhoduje strážník o použití konkrétního donucovacího prostředku tak, aby dosáhl účelu sledovaného zákrokem, a přitom užije jen takového

¹⁹ Česko, Zákon č. 141/1961 Sb., Trestní řád ze dne 29. listopadu 1969. In *Sbírka zákonů*, Česká republika. 1969, částka 66/1969.

donucovacího prostředku, který je nezbytně nutný k překonání odporu osoby, která se dopouští protiprávního jednání.²⁰

Povinnosti strážníka po použití donucovacích prostředků jsou uvedeny v ustanovení § 21 „**zákona o obecní policii**“. Jedná se zejména o situaci, kdy strážník zjistí, že při použití donucovacích prostředků došlo ke zranění osoby. V této situaci je povinen, jakmile to okolnosti konkrétního případu dovolí, poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistit lékařské ošetření. Po každém použití služební zbraně, při kterém došlo ke zranění osoby, musí strážník ihned, jakmile to okolnosti dovolí, poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistit také lékařské ošetření. O každém použití donucovacích prostředků nebo služební zbraně je strážník povinen vyrozumět bez zbytečného odkladu osobu, která obecní policii řídí.

Zákon strážníkům předepisuje zvláštní omezení při použití donucovacích prostředků ve smyslu ustanovení § 22 „**zákona o obecní policii**“ při zákroku proti zjevně těhotné ženě, osobě zjevně vysokého věku, osobě se zjevnou tělesnou vadou nebo chorobou, nebo proti osobě zjevně mladší 15 let.

Mezi donucovací prostředky patří:

- hmaty, chvaty, údery a kopy sebeobrany,
- slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek,
- obušek a jiný úderný prostředek,
- pouta,
- úder služební zbraní,
- hrozba namířenou služební zbraní,
- varovný výstřel ze služební zbraně,
- technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla.

Strážník je v souladu s ustanovením § 18a „**zákona o obecní policii**“ oprávněn použít pouta při omezení osobní svobody osoby dle znění ustanovení § 76 odst. 2

²⁰ SKARKA, O., *Zákon o Obecní policii s komentářem*, Příbram. 2002, Tiskárna Příbram, str. 118.

„**trestního řádu**“, při předvedení osoby, která klade odpor, proti osobě, která fyzicky napadá jinou osobu nebo strážníka, ohrožuje vlastní život, poškozují cizí majetek, nebo se pokusí o útěk při zákroku strážníka. V posledně jmenovaném případě je strážník dále oprávněn omezit volný pohyb osoby připoutáním k vhodnému předmětu a to do doby, kdy je z chování osoby zřejmé, že nebude v protiprávním jednání pokračovat, nebo než bude předána Policii České republiky k dalšímu opatření. Omezení pohybu však nesmí překročit lhůtu dvou hodin. Oprávnění vymezené ustanovením § 18a „**zákonu o obecní policii**“ má při praktické realizaci své úskalí v případě, že předváděná osoba neklade odpor. Odporem se rozumí jak odpor aktivní, tak pasivní. Dle rigidního vymezení nelze takové osobě přiložit pouta, přestože se může například jednat o celostátně hledanou osobu. O použití pout je strážník, bez zbytečného odkladu, povinen vyrozumět osobu, která řídí obecní policii, a sepsat úřední záznam.

4.4 Oprávnění ke vstupu do živnostenských provozoven

Strážníci jsou při plnění úkolů obecní policie oprávněni dle ustanovení § 17c „**zákonu o obecní policii**“ vstupovat do živnostenských provozoven, a to v prodejní či provozní době a do všech prostor určených pro zákazníky. Podle ustanovení § 17 odst. 1 „**živnostenského zákona**“ se provozovnou rozumí prostor, v němž je živnost provozována. Za provozovnu se považuje i automat nebo obdobné zařízení sloužící k prodeji zboží nebo poskytování služeb. Dále můžeme rozlišit provozovny stacionární a mobilní. Provozovna určená k prodeji zboží nebo k poskytování služeb musí být v souladu s ustanovením § 17 odst. 8 „**živnostenského zákona**“ zvenku trvale a viditelně označena odpovědnou osobou a provozní či otevírací dobou.

Dalším zákonem, který má zásadní vliv na činnost obecních policií v úseku živnostenského podnikání, je zákon č. 379/2005 o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami (dále jen „**tabákový zákon**“). Na rozdíl od ostatních právních předpisů dotýkajících se činnosti obecních policií je tento zásadní tím, že v ustanovení § 24 odst. 1 písm. b) určuje obecní policii ke kontrole povinností stanovených v tomto zákoně a staví ji na stejnou kontrolní úroveň, jako například Policii ČR. Tabákový zákon poukazuje v ustanovení § 9 odst. 2 povinnost provozovatele zajistit zákaz kouření v místech uvedených v ustanovení § 8

odst. 1 a 2. V případě, že by fyzická osoba nereagovala ani po jeho výzvě, aby v tomto jednání nepokračovala, je provozovatel oprávněn požádat obecní policii o zákrok směřující k dodržení zákazu kouření.

Oprávnění strážníka vstupovat do živnostenských provozoven se dále využívá za účelem kontroly dodržování zákazu prodeje, podávání nebo umožnění požití alkoholických výrobků osobě zjevně ovlivněné alkoholem nebo jinou návykovou látkou a osobám mladším 18 let. Stejného oprávnění obecní policie se hojně využívá při kontrole dodržování obecně závazných vyhlášek obcí regulujících loterie na území obce.

5 VYBRANÁ USTANOVENÍ ZÁKONA č. 273/2008 Sb., O POLICII ČESKÉ REPUBLIKY

Služební a právní poměry příslušníků Policie České republiky upravuje zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (dále jen „**zákon o služebním poměru**“). Příslušníci policie jsou oproti strážníkům obecních policií ve služebním poměru k České republice. Do služebního poměru může být přijat jen občan České republiky, který je starší 18 let, je bezúhonný, splňuje stupeň vzdělání stanovený pro konkrétní služební místo na které má být ustanoven a je zdravotně, morálně a fyzicky způsobilý k výkonu služby. Příslušník policie nesmí dále být členem politické strany nebo politického hnutí a nesmí vykonávat živnostenskou nebo jinou výdělečnou činnost. Policie České republiky důsledně ověřuje, zda žadatel splňuje podmínky k přijetí do služebního poměru v průběhu přijímacího řízení. Jeho součástí je souhrnná zdravotní prohlídka, psychologické vyšetření a testy fyzické zdatnosti. Přijetí do služebního poměru nelze odepřít z důvodu pohlaví, věku, rasy, barvy pleti, víry, politického smýšlení, národnosti či sociálního původu.

V den nástupu do výkonu služby příslušník policie skládá služební slib: „*Slibuji na svou čest a svědomí, že při výkonu služby budu důsledně dodržovat právní a služební předpisy, plnit rozkazy svých nadřízených a nikdy nezneužiji svého služebního postavení. Budu se vždy a všude chovat tak, abych svým jednáním neohrozil dobrou pověst bezpečnostního sboru. Služební povinnosti budu plnit řádně a svědomitě a nebudu váhat při ochraně zájmů České republiky nasadit i vlastní život.*“

Po přijetí do služebního poměru je příslušník policie určen na služební místo a jmenován do služební hodnosti. Služební místo vyjadřuje jeho postavení v organizační struktuře bezpečnostního sboru. Je vyznačováno služební hodností, stupněm a oborem vzdělání, náplní služební činnosti, jakož i rozsahem oprávnění a povinností. Výše citovaný zákon o služebním poměru upravuje i kariérní postup příslušníků policie.

5.1 Použití donucovacích prostředků – služebních pout

Příslušník policie je oprávněn použít donucovacích prostředků k ochraně bezpečnosti své osoby, jiné osoby nebo k ochraně veřejného pořádku. Před použitím donucovacích prostředků je povinen stejně jako strážník obecní policie vyzvat osobu proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání s výstrahou, že budou použity donucovací prostředky.

Ustanovení § 52 „**zákona o Policii České republiky**“ legitimně svěřuje příslušníkům Policie České republiky taxativně uvedené donucovací prostředky, kterými jsou:

- a) hmaty, chvaty, údery a kopy,
- b) slzotvorný elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek,
- c) obušek a jiný úderný prostředek,
- d) vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně,
- e) vrhací prostředek, který nemá povahu zbraně,
- f) zastavovací pás, zahrazená cesty vozidlem a jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla,
- g) vytlačování vozidlem,
- h) vytlačování štítem,
- i) vytlačování koněm,
- j) služební pes,
- k) vodní stříkač,

- l) zásahová výbuška,
- m) úder střelnou zbraní,
- n) hrozba namířenou střelnou zbraní,
- o) varovný výstřel,
- p) pouta,
- q) prostředek k zamezení prostorové orientace.

Použití služebních pout je ustanoveno v § 25 a § 54 „**zákona o Policii České republiky**“. Policista je oprávněn vedle připoutání osoby použít pouta též v případě spoutání osoby zajištěné, zadržené, zatčené, dodávané do výkonu trestu nebo převzaté policistou k provedení procesních úkonů z vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody, a to v případě, že existuje důvodná obava, že může být ohrožena bezpečnost osob, majetku nebo ochrana veřejného pořádku.

Pouta se používají převážně při předvádění osob, nebo jejich eskortě. Z dikce znění je patrné, že k použití pout postačuje, existuje-li pouhá důvodná obava z ohrožení a je po posouzení konkrétní situace zcela na uvážení policisty, zdali svého legitimního oprávnění využije. O použití pout se v tomto případě neseписuje úřední záznam.

5.2 Vstup do živnostenské provozovny

Na základě ustanovení § 41 „**zákona o Policii České republiky**“ je příslušník policie oprávněn vstupovat při plnění konkrétního úkolu do živnostenských provozoven. Rozdílnou úpravu v porovnání s oprávněním obecní policie nalézáme již v rozsahu vymezeného prostoru. Příslušník policie je v provozovně oprávněn vstupovat do všech prostor, u kterých lze mít důvodně za to, že se v nich zdržují fyzické osoby. Dalším zásadním rozdílem je možnost vstupu policisty do těchto prostor i po skončení prodejní nebo provozní doby provozovny. Tímto legitimním opatřením získává Policie České republiky účinný nástroj k odhalování nejen zjevné, ale i latentní formy

kriminality.²¹ Pro splnění konkrétního úkolu je policista dále oprávněn za účelem vstupu do živnostenské provozovny tuto provozovnu otevřít, nebo jiným způsobem si zjednat do ní přístup, a to i za nutnosti použití síly. Násilný vstup do provozovny je stejně jako vstup do jiných objektů bezprostředním zásahem a musí pro něj vždy existovat zákonné zmocnění. Do obydlí, jiných prostor nebo na pozemek může tedy policista vstoupit a provést zde neodkladná opatření, zejména úkony či jiná opatření, a to pouze za podmínky, že věc nesnese odkladu a vstup je nezbytný pro odvrácení ohrožení života nebo zdraví osob, či k odvrácení závažného ohrožení veřejného pořádku. Zda jsou tyto obligatorní podmínky naplněny, musí vždy určit policista s ohledem na konkrétní situaci a podmínky řešené události. V případě, že by však postup policisty nebyl legitimní, jednalo by se o neoprávněný zásah, a vedle trestně právní roviny by poškozený měl zcela jistě nárok na náhradu škody z důvodu nesprávného úředního postupu podle zákona č. 92/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci.

²¹ SVATOŠ, R. *Základy kriminologie a prevence kriminality*. VŠERS. České Budějovice, 2009, s. 15-16. ISBN 978-80-86708-81-2.

6 VZÁJEMNÁ KOMPARACE VYBRANÝCH OPRÁVNĚNÍ OBECNÍ POLICIE A POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

K účinnému plnění svěřených úkolů jsou, jak již bylo nastíněno, obě bezpečnostní složky – Policie České republiky a obecní policie - vybaveny celou řadou účinných legitimních oprávnění. Rozdílnost postavení, plnění specifických úkolů, věcná a místní příslušnost však neodmyslitelně klade mezi obecní policií a Policií České republiky rozdílná legislativní oprávnění. Policie České republiky má ke své činnosti zpracovanou podrobnou metodiku, propracovaný systém kontroly a zpětné vazby. Opačný stav můžeme pozorovat u obecních policií, kde interpretační poloha výkladu specifických oprávnění bývá často minimálně diskutabilní.

6.1 Řízení a organizace Policie České republiky

Policie České republiky je státním orgánem „*sui generis*“, který jako represivní složka státu vykonává policejní činnosti k ochraně veřejného pořádku a bezpečnosti osob. Zaměříme-li se na organizaci policejního sboru zjistíme, že se svou povahou podobá vojenským sborům. Převažují zde vertikální vztahy podřízenosti a nadřízenosti, centralizace a monokratické způsoby rozhodování. Je podřízena Ministerstvu vnitra, jako ústřednímu orgánu státní správy. Ministerstvo vnitra však nevykonává přímé řízení policie ani nezasahuje do metod a způsobů policejní práce při plnění policejních úkolů a činností. Tato pravomoc náleží do působnosti policejního prezidenta a konkrétních řídicích pracovníků Policie České republiky. Policejní prezident je jmenován a odvoláván ministrem vnitra, kterému odpovídá za činnost policie. Policejní prezident je nadřízený všech policistů zařazených do policejních útvarů v působnosti Policejního prezidia. Ministerstvo vnitra uskutečňuje celou řadu činností, které mají význam pro plnění úkolů policie a pro její spolupráci s jinými orgány státní správy a dalšími subjekty. Z pohledu policejních činností je zásadní, že do působnosti Ministerstva vnitra spadá i okruh krizového řízení, ochrana obyvatel a integrovaný záchranný systém. Zvláštní postavení má pak Generální inspekce bezpečnostních sborů, která vznikla zákonem č. 341/2011 Sb., a je určena k odhalování, vyhledávání a prověřování skutečností, které nasvědčují tomu, že byl spáchán trestný čin policistou, nebo

zaměstnancem policie, celníkem, příslušníkem Vězeňské služby či zaměstnanci těchto složek. V čele tohoto útvaru stojí ředitel inspekce, kterého jmenuje a odvolává na návrh vlády a po projednání ve výboru Poslanecké sněmovny předseda vlády, jemuž je ředitel z výkonu své funkce odpovědný.

Policii České republiky tvoří zákonem taxativně uvedené policejní útvary, kterými jsou: Policejní prezidium České republiky, policejní útvary, které působí na celém území státu a policejní útvary, které mají územně vymezenou působnost. Útvary s celostátní působností vedle Policejního prezidia České republiky jsou zpravidla Kriminalistický ústav Praha, Letecká služba, Národní protidrogová centrála SKPV²², Služba cizinecké policie, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, Útvar odhalování korupce a finanční kriminality SKPV, Útvar pro odhalování organizovaného zločinu SKPV, Útvar pro ochranu prezidenta ČR, Útvar pro ochranu ústavních činitelů, Útvar rychlého nasazení, Útvar speciálních činností SKPV a Útvar zvláštních činností SKPV. Od 1. 1. 2012 je zákonem o policii zřízeno 14 krajských ředitelství s územně vymezenou působností. Jedná se o:

- KŘ hlavního města Prahy, Praha,
- KŘ Středočeského kraje, Praha,
- KŘ Jihočeského kraje, České Budějovice,
- KŘ Plzeňského kraje, Plzeň
- KŘ Karlovarského kraje, Karlovy Vary,
- KŘ Ústeckého kraje, Ústí nad Labem,
- KŘ Libereckého kraje, Liberec,
- KŘ Královéhradeckého kraje, Hradec Králové,
- KŘ Pardubického kraje, Pardubice,
- KŘ kraje Vysočina, Jihlava,
- KŘ Jihomoravského kraje, Brno,
- KŘ Olomouckého kraje, Olomouc,
- KŘ Zlínského kraje, Zlín,
- KŘ Moravskoslezského kraje, Ostrava.

²² zkratka SKPV znamená služba kriminální policie a vyšetřování

6.2 Řízení a organizace obecních policií

V úvodu je nutno podotknout, že všechny níže uvedené principy řízení jsou s ohledem na specifčnost postavení obecní policie jakožto orgánu obce v režimu pracovně právním podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce. Ustanovení § 3 „**zákona o obecní policii**“ legitimně vymezuje, že obecní policii řídí starosta obce nebo pověřený zastupitel obce. Při plnění některých úkolů při řízení obecní policie může rada obce svěřit některé pravomoci určenému strážníkovi.²³ V praxi se nejčastěji jedná o pracovněprávní okruhy. Zvolený způsob řízení je v zákoně o obecní policii uveden od začátku jeho účinnosti. Důvodová zpráva k předloženému zákonu o obecní policii tuto dynamiku řízení odůvodňuje následovně: *„Konstrukce zákona o obecní policii vychází z předpokladu, že obecní policie je nástrojem obce a tedy je obci jako právnické osobě podřízena. Zároveň je však třeba zajistit akceschopnost obecní policie a v souvislosti s tím upravit otázku příslušnosti orgánů obce k jejímu řízení. Aby obecní policie mohla působit ve všech obcích bez ohledu na jejich velikost a rozsah jimi zřizovaného aparátu, předpokládá se, že obecní policie podle okolností bude řídit zásadně starosta s tím, že se umožňuje, aby obecní zastupitelstvo pověřilo řízením obecní policie jiného člena obecní rady. Zároveň se však navrhuje umožnit, aby některé úkoly, zejména při operativním řízení obecní policie, zajišťoval určený pracovník obecní policie. V praxi pak půjde o vedoucí pracovníky obecní policie, především ve větších městech. Ustanovení obci nebrání v tom, aby si v zajišťování úkolů souvisejících s řízením obecní policie zřídila zvláštní odborný aparát. Stejně tak není vyloučeno, aby zaměření činnosti obecní policie, popřípadě hodnocení její práce a jiné důležité otázky projednávala pravidelně rada, nebo obecní zastupitelstvo.“*²⁴

Dosud legislativně nedořešenou situací je zrušení pověření určeného strážníka. Výklad Ministerstva vnitra uvádí, že pojem určený strážník je pojmem institucionálním, nikoliv vyjádřením samozřejmé skutečnosti, že orgán, který takovou osobu plněním některých úkolů při řízení obecní policie pověřuje, si nejdříve určí, koho ze strážníků danou funkcí pověří.²⁵ V připravovaném vládním návrhu zákona o obecní policii je systém obsazování této funkce změněn na vedoucí pracovní pozici založenou jmenováním.

²³ VETEŠNÍK, P., CHAUER, I., *Obecní policie*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. s.36. ISBN 978-80-7380-463-3

²⁴ Dostupné z WWW: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=776&CT1=0>

²⁵ Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/stanoviska-a-pravni-rozbery-922544.aspx>

6.3 Problematika součinnosti smíšených hlídek

V souvislosti s aplikací ustanovení § 14 „**zákonu o Policii České republiky**“ spolupracuje policie mimo jiné s dalšími orgány veřejné správy. Podrobnější úpravu vztahů policie a obcí nalezneme v ustanovení § 16 „**zákonu o Policii České republiky**“, kdy útvar Policie České republiky určený policejním prezidentem může uzavřít písemnou koordinační dohodu s obcí. Účelem uzavírání těchto veřejnoprávních smluv je zejména koordinace, formy a nástroje nepřetržité spolupráce obce a útvaru policie při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku v obci, společný postup v oblasti předcházení protiprávního jednání narušující veřejný pořádek a naplňování principů community policing. V závěru koordinačních smluv jsou pak nejčastěji stanoveny formy a nástroje hodnocení spolupráce a v neposlední řadě i problematika poskytování finančních prostředků.

Jedním z prostředků vzájemné spolupráce a součinnosti obou složek může být vytváření takzvaných smíšených hlídek, kdy jedním z členů hlídky je příslušník Policie České republiky a druhým strážník obecní policie. Přestože se při ochraně veřejného pořádku spojení těchto dvou subjektů může zdát jako ideální, v praxi mohou nastat jen těžko řešitelné situace s ohledem na rozdílnost právního postavení obou subjektů, rozdílnost pravomocí, výcviku a v neposlední řadě i odlišnost věcné a místní působnosti obou subjektů. K této problematice se poměrně široce vyjadřuje i Ministerstvo vnitra, kdy odbor bezpečnostní politiky ve svém rozboru mimo jiné uvádí, že například s ohledem na různé charakteristiky postavení obou subjektů nemůže příslušník policie velet civilní osobě, přestože lze předpokládat, že příslušník policie bude mít ve smíšené hlídce dominantní postavení. Další právní problematika nastává při řešení škody. Dle ustanovení § 24 „**zákonu o obecní policii**“ za škodu způsobenou v souvislosti s plněním úkolů a činností strážníka zodpovídá obec. Náhradu škody způsobenou v souvislosti s plněním úkolů policie hradí na základě ustanovení § 95 „**zákonu o Policii České republiky**“ stát. Z těchto důvodů vyvstává otázka, kdo a jakým způsobem bude rozhodovat o náhradě škody, a to jak z pohledu členů smíšené hlídky, tak ze strany osob, vůči kterým byl realizován zákrok. Nejasnost finančního plnění platí i pro vzájemnou úhradu škody mezi Policií České republiky a obcí. Jednou z dalších omezujících skutečností je místní působnost obecní policie, která je výrazně omezena na katastrální obvod konkrétní obce a jen výjimečně může na základě veřejnoprávní

smlouvy působit i na území smluvní obce ve smyslu ustanovení § 3a „**zákona o obecní policii**“. Policie České republiky zajišťuje trvalou celoroční a nepřetržitou celorepublikovou akceschopnost. Problematická by byla i činnost smíšené hlídky z pohledu správního popřípadě trestního řízení. V případě, že by příslušník policie zahájil úkon nebo zákrok, který má oporu v zákoně o Policii České republiky, nemusí být strážník obecní policie na základě jeho pravomocí, popřípadě rozdílného výcviku schopen zákrok v krajním případě převzít a úspěšně dokončit. Shora uvedená rozdílnost pravomocí při vstupu do živnostenské provozovny tyto závěry zcela potvrzují. Jednou ze zásad správního řízení je jeho jednotnost. Začne-li úkon vedoucí například ke ztotožnění pachatele přestupku policista, je naprosto vyloučené, aby se na projednání přestupku podílela jak Policie České republiky, tak obecní policie. Je otázkou, kdo ze smíšené hlídky bude odhalené protiprávní jednání řešit, když oba subjekty jsou z moci úřední „*ex officio*“ povinny konat.

Ministerstvo vnitra, odbor bezpečnostní politiky a odbor legislativy ve své metodické činnosti k problematice smíšených hlídek uvedlo, že s ohledem na velký rozsah nejasností a problémů spojených s činností smíšených hlídek nedoporučují plošné zřizování smíšených hlídek. Výjimku z tohoto doporučení spatřuje v možnosti vytvořit smíšenou hlídku za účelem splnění konkrétního úkolu.²⁶

²⁶ Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/stanoviska-a-pravni-rozbery-922544.aspx>

7 SOUČASNÝ LEGISLATIVNÍ STAV VE SLOVENSKÉ REPUBLICE

Základním pramenem práva pro existenci a činnost obecní policie ve Slovenské republice je speciální zákon Slovenské národní rady č. 564/1991 Sb., o obecnej polícii ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o obecnej polícii**“) s účinností od 3. 12. 1991.

7.1 Vybraná ustanovení zákona č. 564/1991 Sb., o obecnej polícii

7.1.1 Odborná způsobilost

Odbornou přípravu vykonává Ministerstvo vnitra SR ve svých odborných středních školách Policajného zboru, nebo se na základě žádosti obce provádí v akreditovaných zařízeních obce. Vzdělávací program odborné přípravy strážníků obecní policie je stanoven nařízením Ministra vnitra SR Č. p.: PPZ-791/OOP-2005. Tímto nařízením je mimo jiné délka odborné přípravy formou denního studia stanovena na 420 vyučovacích hodin. Z této části je 340 vyučovacích hodin určeno na zvládnutí teoretické části a 80 vyučovacích hodin na zvládnutí praktické aplikace získaných vědomostí.

V teoretické části odborné přípravy se strážníkům obecních policií poskytují teoretické vědomosti zaměřené na výkon činností v rámci plnění úkolů obecních policií. Jedná se o okruhy:

- základy právního pořádku,
- základy ústavního práva,
- vybrané otázky ze správního práva,
- vybrané otázky z trestního práva,
- odborná policejní příprava – pořádková služba, dopravní služba, kriminalistika,
- etika a psychologie policejní práce a služby,
- vybrané otázky z bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

V praktické části odborné přípravy se strážníkům poskytují praktické návyky a dovednosti potřebné k řádnému plnění oprávnění vyplývajících ze zákona o obecní policii v následujících vyučovacích okruzích:

- administrativní zpracování předepsané dokumentace,
- praktický postup při aplikaci jednotlivých oprávnění a při vykonávání zákroků,
- střelecká příprava,
- tělesná příprava,
- zdravotnická příprava,
- technika administrativy a základy informatiky,
- spojovací služba.

Po úspěšném vykonání závěrečné zkoušky Ministerstvo vnitra SR vydá osvědčení o odborné způsobilosti strážníka obecní policie.

Pro uvedení do problematiky činnosti a zejména oprávnění obecních policií ve Slovenské republice je nutno na tomto místě alespoň rámcově uvést základní povinnosti a oprávnění strážníků plynoucích ze zmíněného zákona o obecní policii.²⁷ Tyto základní úlohy nalezneme v ustanovení § 3 „**zákona o obecnej polícii**“. Podle tohoto ustanovení obecní policie:

- zabezpečuje veřejný pořádek v obci, spolupůsobí při ochraně obyvatel a jiných osob v obci před ohrožením jejich života a zdraví,
- spolupracuje s příslušnými Policejními útvary při ochraně veřejného pořádku, ochraně majetku občanů, stejně jako jiného majetku v obci před poškozením, ztrátou nebo před zneužitím takového majetku a to i s využitím elektronických zabezpečovacích systémů, tzv. pultů centrální ochrany.

²⁷ Slovensko, Zákon č. 564/1991 Sb. ze dne 3. prosince 1991 o obecní policii. In *Sbírka zákonů*, Slovenská republika. 1991, částka 107/1991.

Dalším z úkolů obecní policie na území Slovenské republiky jsou podle již zmíněného ustanovení § 3 tyto úkoly:

- dbá o ochranu životního prostředí v obci,
- dbá o dodržování pořádku, čistoty a hygieny v ulicích a na jiných veřejných prostranstvích,
- provádí kontrolu dodržování pravidel pramenících z nařízení obce, usnesení obecního zastupitelstva a rozhodnutí starosty,
- objasňuje přestupky uvedené ve speciálním zákoně²⁸,
- projednává vymezené přestupky ve zkráceném blokovém řízení a vymezené přestupky proti bezpečnosti a plynulosti silniční dopravy,
- oznamuje příslušným orgánům porušení právních předpisů, které zjistí během plnění svých úkolů, a které nepatří do působnosti obce,
- oznamuje obci porušení zákazu požívání alkoholických nápojů nebo jiných návykových látek osobou mladší 18 let,
- plní úkoly na úseku prevence kriminality v rozsahu působnosti zákona o obecní policii.

7.2 Všeobecná oprávnění příslušníka obecní policie

7.2.1 Pátrání po osobách, systém PATROS

Všeobecná oprávnění strážníků obecní policie jsou uvedena v ustanovení § 8 odst. 1 „**zákona o obecní policii**“. Strážník obecní policie je při plnění úkolů oprávněn zejména:

- a) vyzvat osobu, aby upustila od konání, kterým narušuje veřejný pořádek,
- b) ukládat a vybírat pokuty ve zkráceném blokovém řízení,

²⁸ Slovensko, Zákon č. 372/1990 Sb. ze dne 28. srpna 1990 o přestupcích. In *Sbírka zákonů*. Slovenská republika. 1990, částka 61/1990.

- c) zadržet osobu přistihnutou při spáchání nebo bezprostředně po spáchání trestného činu. Takovou osobu je povinen ihned předat Policajnému zboru, a v případě, že jde o osobu hledanou, předvést ji na útvar obecní policie k podání vysvětlení,
- d) přesvědčit se zda osoba zadržaná nemá u sebe zbraň a tuto odebrat,
- e) přikázat každému, aby na nezbytnou dobu nevstupoval na určená místa, nebo se na nich nezdržoval, pokud to vyžaduje účinné plnění úkolů obecní policie,
- f) zastavovat vozidla v případě, že jejich řidič spáchal přestupek proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, který je oprávněn projednat ve zkráceném blokovém řízení, nebo jde o vozidlo, po kterém bylo vyhlášeno pátrání.

7.2.2 Donucovací prostředky – použití pout

Rozsah donucovacích prostředků strážníků obecní policie je taxativně vymezen v ustanovení § 13 „**zákona o obecnej polícii**“. Mezi donucovací prostředky patří:

- a) hmaty, chvaty, údery a kopy sebeobrany,
- b) slzotvorné prostředky,
- c) obušek,
- d) pouta
- e) služební pes,
- f) technický prostředek k zamezení odjezdu motorového vozidla.

Pouta je strážník obecní policie na Slovensku oprávněn použit dle ustanovení § 15 „**zákona o obecnej polícii**“ pouze ve vymezených případech:

- a) ke spoutání zadržené osoby, která klade aktivní odpor, nebo napadá jiné osoby, příslušníka obecní policie, poškozujících majetek, i po marné výzvě, aby od takového konání upustila,
- b) ke vzájemnému spoutání dvou a více zadržených osob, za podmínek uvedených v písm. a,
- c) k provedení služebních úkonů s osobou zadrženou, existuje-li důvodná obava, že se pokusí o útěk.

Z dostupné statistiky Ministerstva vnitra SR ve vztahu k použití donucovacích prostředků vyplývá, že na území celé Slovenské republiky bylo v roce 2012 při celkovém počtu 2 534 strážníků obecních policíí použito v 13 případech služební zbraně, bylo evidováno 63 fyzických útoků na strážníky obecních policíí a 20 strážníků bylo z tohoto počtu zraněno. Donucovacích prostředků bylo dohromady použito v 86 570 případech.

7.2.3 Vstup do živnostenských provozoven

Vstup do živnostenských provozoven je určen zejména v ustanovení § 24 „**zákona o obecnej polícii**“, ve kterém je vymezena spolupráce obecní policie s dalšími orgány státní správy a samosprávy. Jedná se především o:

- Územní útvary Policie SR,
- orgány státního odborného dozoru nad bezpečností práce,
- orgány státní zdravotnické správy,
- orgány státního dohledu ve věcech životního prostředí,
- orgány požární ochrany,

- orgány územních samosprávních celků.

Z výše uvedeného vyplývá, že v případě, že strážník obecní policie při své činnosti odhalí protiprávní jednání, které má znaky přestupku nebo jiného správního deliktu, které není oprávněn meritorně řešit, popřípadě nespadá do působnosti obce, tuto skutečnost zadokumentuje, a jako podezření ze spáchání konkrétného protiprávního deliktu toto v souladu s ustanovením § 3 odst. 2 písm. g) „**zákona o obecnej polícii**“ oznámí příslušnému Správnímu orgánu k dalšímu šetření.

7.3 Vybraná ustanovení zákona č. 171/1993 Sb., o Policajném zboru Slovenské republiky

Policie Slovenské republiky byla zřízena zákonem č. 171/1993 Sb., o Policajném zboru Slovenskej republiky dne 6. července 1993 s účinností od 1. září 1993 (dále jen „**zákon o Policajném zboru**“). Činnost Policejního sboru kontroluje Národní rada Slovenské republiky a vláda Slovenské republiky. V úvodním ustanovení zmíněného zákona je uvedeno, že Policejní sbor je povinen řídit se ve své činnosti ústavou, ústavními zákony, ostatními zákony, všeobecně závaznými předpisy a mezinárodními smlouvami.

7.3.1 Úlohy Policajného zboru

Úlohy Policejního sboru jsou uvedeny v ustanovení § 2 „**zákona o Policajném zboru**“. Podle tohoto Policejní sbor plní zejména tyto úkoly:

- a) spolupůsobí při ochraně základních práv a svobod, zejména při ochraně života, zdraví, osobní svobody a bezpečnosti osob při ochraně majetku,
- b) odhaluje trestné činy a zjišťuje jejich pachatele,
- c) spolupůsobí při odhalování organizované finanční kriminality, legalizace příjmů z trestné činnosti a financování terorismu,
- d) provádí vyšetřování trestných činů,
- e) vede boj proti terorismu a organizovanému zločinu,

- f) zajišťuje osobní bezpečnost prezidenta Slovenské republiky, předsedy vlády Národní rady SR, předsedy vlády SR, předsedy Ústavního soudu SR, ministra vnitra a dalších osob určených zákonem,
- g) zajišťuje ochranu diplomatických misí a určených objektů,
- h) spolupůsobí při ochraně veřejného pořádku, v případě jeho narušení činí opatření k jeho obnově,
- i) dohlíží nad bezpečností a plynulostí silničního provozu a spolupůsobí při jeho řízení,
- j) provádí pátrání po osobách a věcech,
- k) oznamuje obci porušení zákazu požívání alkoholu a jiných návykových látek osobou mladistvou,
- l) plní úkoly na úseku prevence kriminality.

7.3.2 Řízení a organizace Policajného zboru

Policejní sbor se dle ustanovení § 4 „**zákona o Policajném zboru**“ dělí na jednotlivé policejní služby:

- službu kriminální policie,
- službu finanční policie,
- službu pořádkové policie,
- službu dopravní policie,
- službu železniční policie,
- službu cizinecké policie,
- službu pohraniční policie,
- službu zvláštního určení,
- službu ochrany určených osob,

- útvar kriminalisticko-expertních činností.

Služby Policejního sboru působí v rámci útvarů Policejního sboru, které zřizuje a ruší ministr vnitra. Svou činnost vykonávají na území celé Slovenské republiky. Celkové početní stavy Policejního sboru určuje vláda SR. Policejní sbor je podřízený ministroví, jednotlivé služby pak řídí prezident Policejního sboru, pokud ministr vnitra neurčí jinak.

7.4 Vybraná ustanovení zákona č. 171/1993 Sb. o Policajném zboru Slovenskej republiky

7.4.1 Použití pout dle ustanovení § 50 zákona o Policajném zboru

Zákon o Policejním sboru v ustanovení § 50 uvádí taxativní přehled donucovacích prostředků, kterými jsou:

- a) hmaty, chvaty, údery a kopy sebeobrany,
- b) prostředky k překonání odporu a k odvrácení útoku,
- c) pouta,
- d) poutací opasek,
- e) poutací popruh,
- f) služební pes,
- g) vytlačování vozidlem, vytlačování koněm,
- h) technické prostředky k zabránění odjedu dopravního prostředku,
- i) zastavovací pás a jiné prostředky k násilnému zastavení dopravního prostředku,
- j) vodní stříkač,
- k) zásahová výbuška,
- l) úder střelnou zbraní,
- m) hrozba zbraní,

- n) varovný výstřel,
- o) použití speciálního střeliva,
- p) použití letadla,
- q) zbraň.

Na základě ustanovení § 52 „**zákona o Policajném zboru**“ je příslušník Policejního sboru oprávněn použít služební pouta ke spoutání předváděné, zajištěné, zadržené, zatknuté osoby nebo osoby, která má být dodána do vazby, výkonu trestu odnětí svobody a klade aktivní odpor. Další důvody jsou dle platné legislativy vymezeny níže. Příslušník Policejního sboru je dále oprávněn použít služební pouta v případech:

- a) ke spoutání osoby, která napadá jiné osoby, nebo příslušníka Policejního sboru, poškozuje majetek,
- b) ke vzájemnému spoutání osob, které jsou předváděny, zajištěny, zadrženy, zatknuty za podmínku, že taková osoba klade aktivní odpor,
- c) při vykonávání služebních zákroků nebo procesních úkonech, v případě, že je zde důvodná obava, že se pokusí o útěk,
- d) při vykonávání policejní eskorty cizince přes území Slovenské republiky na hranice sousedního státu.

Osoby uvedené výše mohou být dále připoutány na nezbytně dlouhou dobu také k vhodnému předmětu. V případě, že by bylo použití pout zřejmě neúčinné, je příslušník Policejního sboru oprávněn použít poutací opasek.

7.4.2 Dobrovolný strážce pořádku

Určitou zvláštností v zákoně o Policejním sboru slovenské republiky je možnost ustanovit na základě ustanovení § 77d uvedeného zákona dobrovolného strážce zákona z řad občanů. S podobnou snahou zapojení občanů do ochrany veřejného pořádku se však můžeme setkat i v podmínkách České republiky v rámci preventivních programů Ministerstva vnitra České republiky, zejména v programech Asistentů prevence

kriminality.²⁹ Takovou osobu může Policejnímu sboru navrhnout obec, ve které má občan trvalý pobyt. Strážcem pořádku může být občan starší 21 let, způsobilý k právním úkonům, který má mezi občany důvěru a úctu. Strážce pořádku přijímá na základě místních potřeb ředitel místně příslušného policejního útvaru. Po schválení kandidáta je tomuto vydán průkaz strážce pořádku, který spolu s rukávovou páskou tvoří jeho označení.

Mezi jeho úkoly patří aktivní pomoc při plnění úkolů pořádkové policie Policejního sboru, služby Dopravní policie a služby pohraniční policie. Dále je v rámci preventivních úloh oprávněn se souhlasem Policejního sboru provádět tematické přednášky, instruktáže a školení.

²⁹ Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/asistent-prevence-kriminality.aspx>

8 KOMPARACE VYBRANÝCH USTANOVENÍ ZÁKONŮ V PODMÍNKÁCH ČESKÉ A SLOVENSKÉ REPUBLIKY

Téměř ve stejném období jako v České republice došlo i v legislativních podmínkách Slovenské republiky k realizaci myšlenky znovuoživení existence komunálních ozbrojených sborů. Zákon o obecní policii v SR stejně jako v legislativních podmínkách České republiky prošel v 90. letech celou řadou pozměňovacích změn a dodatků. Zásadní novela zákona o obecní policii byla provedena změnou zákona č. 105/2011 Sb. s účinností od 1. 5. 2011.

Obecní policie je v zákoně o obecní policii charakterizována oproti stavu v České republice jako **pořádkový útvar**, který plní úkoly při zabezpečování obecních věcí veřejného pořádku, ochrany životního prostředí v obci a zajišťuje plnění úkolů vyplývajících ze všeobecně závazných nařízení obce, z usnesení obecního zastupitelstva obce a z rozhodnutí starosty obce.³⁰

Obecní policii, obdobně jako v České republice, zřizuje a ruší obec všeobecně závazným nařízením. Činnost konkrétní obecní policie řídí její náčelník, kterého na návrh starosty obce jmenuje a odvolává obecní zastupitelstvo. Dle ustanovení § 5 „**zákonu o obecní policii**“ dále obecní policii tvoří příslušníci obecní policie, kteří jsou v pracovním poměru k obci a mají legitimní postavení veřejného činitele. Výše zmíněnou novelou byla do zákona o obecní policii zapracována možnost uzavírání veřejnoprávních smluv o působení obecní policie na území cizí obce, která nezřídila svou obecní policii, stejně jako je tomu v podmínkách České republiky. Rozdílně je však upravena samotná platnost veřejnoprávní smlouvy, kdy v podmínkách Slovenska není potřeba souhlasu krajského úřadu. Podle aktuální zprávy Ministerstva vnitra Slovenské republiky bylo od začátku účinnosti zmíněného zákona do dnešního dne uzavřeno 9 veřejnoprávních smluv, z nichž pouze čtyři jsou v současné době stále v platnosti.³¹ Tyto informace jsou v rámci dohledu státu nad činností obecních policií dle ustanovení § 26a odst. 4 „**zákonu o obecní policii**“ povinni zasílat všechny obecní policie Ministerstvu vnitra, a to vždy ke konci kalendářního roku.

³⁰ MACEK, P., HÁJEK, V.: *Obecní policie*. 2003. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 2003, s. 158. ISBN 80-7251-133-5.

³¹ Dostupné z WWW: <http://www.minv.sk/posobnost-op-na-uzemi-inej-obce>

Jedním z úkolů Obecních policií je v rámci ochrany majetku i provozování Pultu centrální ochrany majetku. Obecně lze říct, že vzhledem ke stavu zákona o obecní policii v ČR je dle právního stanoviska Ministerstva vnitra České republiky hlavním posláním obecní policie zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Tuto službu plní obecní policie jakožto orgán veřejné moci, tedy ve prospěch všech bez jakéhokoliv omezení i bez zvýhodňování vybraných subjektů například úplatou. Pokud by úkoly obecní policie byly plněny ve prospěch soukromoprávního subjektu za úplatu, jednalo by se o „privatizaci“ výkonu veřejné moci, kterou právní řád České republiky nepřipouští. Zákon o obecní policii dále ve svém ustanovení § 2 uvádí taxativní výčet činností strážníků obecní policie. Z obsahu písm. a) citovaného ustanovení sice vyplývá, že strážníci přispívají k ochraně bezpečnosti osob a majetku, nicméně s odkazem na obsah ustanovení § 35 odst. 2 zákona o obcích a s přihlédnutím k ustanovením § 84, 85 a 102 citovaného zákona nelze považovat nepřetržitou ostrahu majetku právnických či fyzických osob za úplatu nebo za plnění úkolů obce v samostatné působnosti, resp. za zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku, neboť obce podle zákona nenesou odpovědnost za majetek svých občanů. S odkazem na výše uvedené mají obecní policie ve smyslu zákona o obecní policii v těchto případech pouze podpůrnou úlohu, omezenou na požadavky bezprostředního zákroku, neodkladného úkonu či provedení jiného opatření, zpravidla ve prospěch Policie České republiky.³²

8.1 Vybraná ustanovení zákona č. 564/1991 Sb., o obecní policii

8.1.1 Odborná způsobilost

Odborná způsobilost je taxativně uvedena v ustanovení § 25 „**zákonu o obecní policii**“. Z obsahu tohoto ustanovení vyplývá, že strážníkem obecní policie se může stát občan, který splňuje podmínku úplného středoškolského nebo úplného středního odborného vzdělání a získal odbornou způsobilost příslušníka obecní policie. Tuto odbornou způsobilost získá strážník obecní policie podobně jako strážník obecní policie v České republice absolvováním odborné přípravy a úspěšným vykonáním zkoušky před komisí Ministerstva vnitra SR. Rozdíl však nalézáme v možnostech opravných zkoušek. Ve slovenských podmínkách může strážník obecní policie opakovat

³²Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/stanoviska-a-pravni-rozborny-922544.aspx>.

závěrečnou zkoušku pouze jednou. V případě, že ani tuto opravnou zkoušku úspěšně nezakončí, je povinen opakovat celou odbornou přípravu. Dalším zásadním rozdílem v přípravě a vzdělávání strážníků obecní policie je oproti legislativním podmínkám v České republice možnost získat odbornou způsobilost na základě dosaženého středoškolského nebo vysokoškolského vzdělání ve studijním oboru Bezpečnostní služba. Osvědčení není vydáváno na dobu určitou a nejsou oproti legislativnímu stavu v České republice stanovena ani žádná prodloužení přezkoušení.

Dalším rozdílem, se kterým se setkáváme především u bezpečnostních sborů ve služebním poměru, je povinnost příslušníka obecní policie složit před nástupem do výkonu služby slib tohoto znění: *„Slibuji, že budu řádně plnit svoje povinnosti, chránit zájmy obce a jejích obyvatel, zachovávat ústavu, zákony a ostatní všeobecně závazné předpisy.“*

8.2 Všeobecná oprávnění příslušníka obecní policie

8.2.1 Pátrání po osobách, systém PATROS

Na základě ustanovení § 8 odst. 1 písm. c) „**zákona o obecnej policii**“ předvádí strážník nalezenou celostátně hledanou či pohřešovanou osobu na vlastní útvar obecní policie za účelem podání vysvětlení. Podle dostupné statistiky Ministerstva vnitra SR³³ bylo v roce 2012 takto předvedeno 210 osob. Vzhledem ke skutečnosti, že zákon o obecní policii pojem hledané a pohřešované osoby blíže nevymezuje, postupuje se v tomto případě analogicky s ustanovením § 111 písm. c) a d) „**zákona o Policii České republiky**“, kdy se za hledanou osobu považuje fyzická osoba, u které je dán některý ze zákonných důvodů omezení osobní svobody, místo jejího pobytu není známo a policií bylo po ní vyhlášeno pátrání. Pohřešovanou osobou se rozumí fyzická osoba, o níž se lze důvodně domnívat, že je ohrožen její život nebo zdraví, místo jejího pobytu není známo a policií bylo po ní vyhlášeno pátrání. V legislativních podmínkách České republiky je strážník obecní policie povinen takovou osobu v souladu s ustanovením § 13 odst. 2 „**zákona o obecní policii**“ předvést na místně příslušné oddělení Policie České republiky k dalšímu opatření. O všech provedených úkonech a zákrocích ve věci

³³ Dostupné z WWW: http://www.minv.sk/rocne_spravy.

předvedení je dále povinen sepsat úřední záznam. Převzetí takové osoby potvrzuje Policie České republiky v úředním záznamu nebo v potvrzení o převzetí osoby, což je nejčastější praxe a to právě z důvodu, že hledaná, popřípadě pohřešovaná osoba je Policii České republiky předána bez zbytečného odkladu.

V souladu s ustanovením § 8 odst. 1 písm. e) „**zákona o obecnej polícii**“ v SR je jako všeobecné oprávnění příslušníků obecní policie dále uvedena veřejnopořádková pravomoc, kdy strážník obecní policie může přikázat každé fyzické osobě, aby na nezbytnou dobu nevstupovala na určená místa, nebo se na nich nezdržovala, pokud to vyžaduje účinné plnění úkolů obecní policie. Při porovnání s českou legislativou, zejména ustanovením § 15 odst. 1 „**zákona o obecní policii**“, zde docházíme k zajímavému závěru, kdy ve slovenských podmínkách nemusejí být naplněny obligatorní podmínky ohrožení zdraví, života a majetku. Toto oprávnění je bezpochyby začleněno do oprávnění obecních policií jako účinný nástroj k plnění úkolů obecní policie, a to zejména k efektivní ochraně veřejného pořádku. Obdobné oprávnění strážníků v České republice je však vnímáno jako pořádkové oprávnění se smyslem zabránění vzniku závažného ohrožení života nebo zdraví osob, pokud to vyžaduje plnění úkolů obecní policie. V praxi půjde zejména o případy, kdy na konkrétním místě došlo ke spáchání závažného protiprávního jednání, vzniku živelní pohromy, nebo jiné závažné mimořádné události. V případě, že už škoda nebo újma vznikla, je pak smyslem tohoto oprávnění zabránění jejich případným eskalacím. Zároveň je toto oprávnění aplikováno jako subsidiární pravomoc k ostatním složkám integrovaného záchranného systému České republiky.

8.2.2 Donucovací prostředky – použití pout

Obdobný rozsah donucovacích prostředků, kterým disponují strážníci obecních policií ve Slovenské republice, mají dle ustanovení § 18 „**zákona o obecní policii**“ i strážníci obecních policií v České republice. Rozdílnost nalezneme v rozšíření výčtu donucovacích prostředků u strážníků obecních policií v České republice, a to v případě použití elektrického, nebo obdobně dočasně zneschopňujícího prostředku, jiného úderného prostředku, úderu služební zbraní a varovného výstřelu ze služební zbraně.

Dle ustanovení § 15 „**zákonu o obecní policii**“ v SR je rozsah použití služebních pout příslušníkem obecní policie výrazně omezen a to i v případech, kdy například omezuje osobu na osobní svobodě poté, co byla zadržena po spáchání trestného činu a neklade již aktivní odpor. Příslušníci obecních policií ve Slovenské republice jsou stejně omezeni ve všech případech provádění úkonů s nalezenou hledanou osobou, kterou předvádí na útvar obecní policie. S obdobným legislativním nedostatkem se potýkají i strážníci v České republice.

8.2.3 Vstup do živnostenských provozoven

Vstup strážníků obecních policií Slovenské republiky není přímo legislativně vymezen, tak jak je legitimně vymezeno v právních předpisech České republiky, tj. zejména v předpisech účinného „**zákonu o obecní policii**“. Analogicky se proto vychází z ustanovení § 24 „**zákonu o obecní policii**“, ve kterém je stanovena spolupráce obecní policie s dalšími orgány státní správy a samosprávy.

8.3 Vybraná ustanovení zákona č. 171/1993 Sb. o Policajném zboru Slovenskej republiky

Obdobně jako v legislativních podmínkách České republiky je Policajný zbor Slovenskej republiky označován jako ozbrojený bezpečnostní sbor, který plní úkoly ve věcech vnitřního pořádku, bezpečnosti a boje proti zločinnosti.

8.3.1 Řízení a organizace Policajného zboru

Řízení a organizace Policejního sboru je začleněna do ustanovení § 4 a 5 „**zákonu o Policajném zboru**“. Z tohoto vyplývá, že Policejní sbor je členěn podobně jako v podmínkách České republiky před novelou zákona o Policii České republiky, která odstranila ze zákona takzvané policejní služby. V platné legislativě Slovenské republiky jsou však tyto služby stále platné.

9 PRAKTICKÉ PŘÍKADY

9.1 Problematika spojená s osobou celostátně hledanou

Pátrání po osobách hledaných a pohřešovaných je stěžejní činností Policie České republiky, která je ukotvena v ustanovení § 68 „**zákonu o Policii České republiky**“ a je významným nástrojem umožňující naplňovat její poslání, kterým je služba veřejnosti. V praxi je běžným jevem, že strážníci obecních policií během své běžné kontrolní a hlídkové činnosti vypátrají osobu celostátně hledanou. Základní informace o pozitivním nálezu v systému PATROS je strážníkům předána nejčastěji cestou stálého operačního střediska dané obecní policie. S využitím oprávnění dle ustanovení § 13 odst. 2 „**zákonu o obecní policii**“ je strážník proto oprávněn tuto osobu předvést na Policii České republiky. V této chvíli však nastává situace, kdy strážníci nemají bližší informace k osobě, kterou budou předvádět, zejména důvod pátrání, zdali je osoba ozbrojena a nebezpečná, popřípadě jakou má nakažlivou nemoc. Mohou zde proto reálně nastat okolnosti, které ve svém důsledku mohou vést k ohrožení zdraví a života zakročujících strážníků.

Z dostupné statistiky Ministerstva vnitra za rok 2012 vyplývá, že obecní policie na území celé České republiky předvedla na Policii České republiky **celkem 4 073 celostátně hledaných nebo pohřešovaných osob**.³⁴ Přestože obecní policie nemají oproti Policii České republiky ve své legislativě cílené pátrání po osobách a věcech, je naprosto logické, že se při své každodenní pracovní, zejména veřejnopořádkové činnosti, budou i v budoucnu setkávat s celostátně hledanými osobami.

9.2 Aplikace oprávnění při řešení přestupků proti veřejnému pořádku

V současné době je často řešeným problémem otázka bezdomovectví a společensky negativních jevů, které tento společenský fenomén provázejí. Často se proto můžeme setkat s chybným výkladem oprávnění strážníka, kdy při řešení událostí, které mají nejčastěji znaky jednání, naplňujícího znaky skutkové podstaty přestupku proti veřejnému pořádku ve smyslu ustanovení § 47 odst. 1 písm. a), b), c), d) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon**

³⁴ Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/obecni-policie-652273.aspx>

o přestupcích“, je chybně aplikováno oprávnění obecní policie zakázat vstup na určená místa dle ustanovení § 15 odst. 2 „**zákona o obecní policii**“. Logickým výkladem tohoto ustanovení však dospějeme k tomu, že strážník je oprávněn zakázat vstup na určená místa, popřípadě oprávnění, aby se osoby na konkrétním místě nezdržovaly, a to pouze za rigidní podmínky, hrozí-li závažné ohrožení zdraví nebo života. Tato podmínka však v případě „vykázání“ osoby bezdomovce není v žádném případě naplněna. S tímto postupem se bohužel můžeme setkat i v oficiální prezentaci řady obecních policií.³⁵ Správný postup strážníka obecní policie při řešení výše nastíněného problému je takový, že pokud zjištěný přestupek či přestupky nelze projednat ve zkráceném blokovém řízení dle ustanovení § 84 odst. 1 „**zákona o přestupcích**“, a to z důvodu, že nebyly splněny všeobecné podmínky zkráceného blokového přestupku zejména tím, že přestupek nebyl spolehlivě zjištěn, nestačí domluva nebo obviněný pachatel přestupku není ochoten pokutu zaplatit, využije strážník obecní policie svého legitimního s poukazem k aplikaci ustanovení § 11 odst. 1 písm. a), b) „**zákona o obecní policii**“ a vyzve po předchozím poučení o jejích právech osobu podezřelou ze spáchání přestupku k podání vysvětlení k věci, která je jí kladena za vinu. Zásadním oprávněním z pohledu zásahu do osobní svobody a fyzické integrity v tomto ohledu je pak zákonné zmocnění strážníka vyzvat takovou osobu, aby se v souladu s ustanovením § 11 odst. 1 písm. b) „**zákona o obecní policii**“ dostavila na služebnu obecní policie k sepsání zápisu o podaném vysvětlení a možnost tuto osobu k tomuto podání vysvětlení předvést, pokud se bez dostatečné omluvy nebo ze závažného důvodu k sepsání nedostaví. V případě, že osoba podezřelá z přestupků proti veřejnému pořádku své „*dolosní*“ jednání stupňuje, a existuje zde podezření, že by se mohlo již jednat o naplnění skutkové podstaty některého z trestných činů, zejména výtržnosti dle ustanovení § 358 odst. 1 zák. č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**trestní zákoník**“), je povinností strážníků přivolat bez zbytečného odkladu na místo Policii České republiky a dle ustanovení § 10 odst. 1 „**zákona o obecní policii**“ toto podezření ze spáchání trestného činu oznámit. Zákon dále strážníkům ukládá povinnost podle povahy věci též zajistit místo trestného činu proti vstupu nepovolaných osob. Pokud by intenzita protiprávního jednání jednoznačně nenaplněovala skutkovou podstatu trestného činu, je další z možností strážníků obecních

³⁵ Dostupné z WWW: <http://mpolicie.c-budejovice.cz/cz/aktuality/stranky/obtezuji-ci-zebrani-jeden-ze-clenu-skupiny-nadychal-323-promile.aspx>.

policií k úspěšnému vyřešení celé události využít oprávnění dle ustanovení § 13 odst. 3 „**zákona o obecní policii**“. Na základně tohoto zmocnění jsou strážníci oprávněni předvést na služebnu Policie České republiky i osobu, která přes opětovnou výzvu strážníka pokračuje v jednání narušujícím veřejný pořádek nebo ohrožujícím život nebo zdraví jiných osob, popřípadě svůj vlastní, nebo poškozuje majetek a nejde jí v tomto počínání jinak zabránit. Pojmu veřejný pořádek můžeme díky nejčastější interpretační praxi rozumět jako souhrnu společenských vztahů, které vznikají, rozvíjejí se a zanikají na místech veřejných a veřejnosti přístupných, které jsou upraveny právními i neprávními systémy, jejichž zachování je významné pro zajištění klidného a bezporuchového chodu společnosti.³⁶

O všech zjištěných skutečnostech, o průběhu úkonů, popřípadě zákroků, je pak strážník povinen sepsat úřední záznam, který formou oznámení o důvodném podezření ze spáchání protiprávního jednání předá v souladu s ustanovením § 10 odst. 2 „**zákona o obecní policii**“ příslušnému správnímu orgánu k dalšímu řešení. Toto oznámení musí logicky být doplněno o výše uvedené důkazy a důvody, o něž se opírá.

Místně a věcně příslušné správní orgány při účinné ochraně veřejného pořádku disponují možností ukládat ochranná opatření. Mezi ně patří omezující opatření a zabránění věci. Omezující opatření spočívají v zákazu navštěvovat určená veřejně přístupná místa, v nichž se podávají alkoholické nápoje, nebo se konají veřejné sportovní a kulturní podniky. Tato omezující opatření mohou být uložena pachatelům přestupků na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, proti veřejnému pořádku a proti občanskému soužití.

Dalším velmi účinným nástrojem správního orgánu, který přispívá k ochraně veřejného pořádku, je možnost uložení sankce zákazu pobytu dle ustanovení § 11 odst. 1 písm. e) „**zákona o přestupcích**“. Je ovšem nutno přihlédnout k závažnosti přestupku, ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům. Tuto sankci, která významně zasahuje do osobních svobod, lze udělit za vyjmenované přestupky, které významným způsobem narušují **místní záležitosti veřejného pořádku**. Je možno ji udělit také v případech, kdy byl pachatel v posledních dvanácti měsících pravomocně uznán vinným z přestupku za obdobné chování, kterého se dopustil na území stejné obce a je-li uložena takovéto

³⁶ MACEK, P., HÁJEK, V.: *Obecní policie*. 2003. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 2003, s. 20. ISBN 80-7251-133-5.

sankce nezbytné k zajištění ochrany veřejného pořádku na území obce. Zákaz pobytu spočívá v tom, že se pachatel nesmí po dobu trvání zákazu zdržovat na území obce, v níž se opakovaně dopustil přestupků závažnějšího charakteru. Tato sankce se nemůže vztahovat na území, v němž má pachatel trvalý pobyt. O uložení sankce zákazu pobytu a době jeho trvání je správní orgán povinen neprodleně uvědomit Policii České republiky.

Pojem místní záležitosti veřejného pořádku lze podřadit pod veřejný pořádek v rámci určeného místa nejčastěji územím obce, města, či jinak vymezeného území. Pro místní záležitosti veřejného pořádku může být typické, že obecná protiprávní chování upravená nejčastěji zákonem o přestupcích jsou doplněna o okruhy společenských vztahů, které jsou v rámci samostatné působnosti obcí regulována obecně závaznými vyhláškami dle ustanovení § 84 odst. 2 písm. h zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. Tato pravomoc zastupitelstva obce směřuje k naplňování poslání obce, kdy tato ve své činnosti pečuje o všestranný rozvoj obce, o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a uspokojování potřeb svých občanů. Jedná se především o potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, kultury, vzdělávání, výchovy a v neposlední řadě právě ochrany veřejného pořádku.

Postup příslušníka Policie České republiky bude ve výše naznačeném případě shodný v jeho druhé části předáním věci příslušnému správnímu orgánu. Na místě samém je Policie České republiky oproti obecní policii vzhledem ke skutečnosti, že osoba byla přistižena při jednání, které má znaky správního deliktu a existuje důvodná obava, že bude ve svém protiprávním jednání pokračovat, oprávněna dle ustanovení § 26 odst. 1 písm. f) „**zákona o Policii České republiky**“ takovou osobu zajistit. Zásadním rozdílem mezi pravomocemi obou složek je pak oprávnění Policie České republiky zajištěnou osobu umístit v souladu s ustanovením § 28 „**zákona o Policii České republiky**“ do policejní cely.

Vzhledem ke skutečnosti, že umístění do policejní cely představuje naprosto zásadní zásah do práva na osobní svobodu, nedotknutelnosti fyzické integrity osob a do dalších základních práv, které všem zaručují ústavní zákony České republiky a celá řada ratifikovaných mezinárodních smluv, lze toto oprávnění aplikovat pouze na základě, v mezích a způsoby, které ukládá zákon. Podle odborné literatury výraz „oprávněn

umístit“ nelze vykládat tak, že je na zvážení policisty, zda tak učiní, či nikoliv. Je-li tedy splněna některá z daných podmínek, musí být osoba do policejní cely umístěna.³⁷ Realizace samotného umístění v cele se nečiní v režimu ani formou správního rozhodnutí, ale jedná se o bezprostřední zásah, který je přezkoumatelný soudem za podmínek ve smyslu ustanovení § 82 a následujících zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů. Podrobnosti týkající se zřizování, provozování policejních cel, jejich technického vybavení a režim v nich jsou podrobně upraveny vnitřními pokyny policejního prezidenta.

Jak ze zpracované problematiky v této práci vyplývá, má policejní sbor České republiky a obecní policie dostatek legitimních oprávnění k efektivnímu plnění zákonem stanovených úkolů. Je proto naprosto zarážející, že některé obecní policie nevyužívají svých oprávnění v celé jejich šíři.³⁸ V tomto ohledu se můžeme setkat s názory autorů odborných publikací, kteří kritizují skutečnost, že se činnost obecních policií řídí pouze řídicím managementem obcí a měst, a že se postrádá celostátně nadřazený řídicí, případně sjednocující prvek. Tato flagrantní skutečnost napovídá, že i kvalitativní úroveň těchto sborů bude někdy značně rozdílná. V tomto je dále spatřována jedna z dalších výrazných odlišností obecních policií s Policií České republiky.³⁹

³⁷ MATEŠ, P. HORZINKOVÁ, E. *Nové policejní právo: právní předpisy s komentářem*. Praha: Linde, 2009, s. 68-69. ISBN 978-80-7201-743-0.

³⁸ Česko. Zákon č. 553 ze dne 6. prosince 1991 o obecní policii. In *Sbírka zákonů*, Česká republika. 1991, částka 104.

³⁹ MACEK, P., HÁJEK, V.: *Obecní policie*. 2003. Praha: Policejní akademie České republiky, 2003, s. 38. ISBN 80-7251-133-5.

ZÁVĚR

Přijetím novely zákona o obecní policii č. 553/1991 Sb., „**zákona o obecní policii**“ došlo v roce 2009 k celé řadě legislativních změn a úprav na úseku přímé veřejnoprávní činnosti obecních policií, které vedly k nápravě předchozích legislativních chyb a k dalšímu rozšíření pravomocí strážníků a to zejména na úseku ochrany veřejného pořádku, bezpečnosti osob, majetku a prevence kriminality.

Během analýzy a následné komparace vybraných ustanovení zákonů o Obecní policii a Policii České republiky bylo zjištěno, že oprávnění strážníků obecních (městských) policií je v rámci plnění úkolů obecních policií v současné době dostačující. Naopak, legitimní použití služebních pout strážníkem obecní policie je v rámci ochrany zdraví a života samotného strážníka nedostačující. Vytváření tzv. smíšených hlídek, kdy v této je přítomen příslušník Policie České republiky a strážník obecní (městské) policie, je velmi problematické, zejména z důvodu nejasnosti finanční kompenzace za způsobené škody jedním z členů hlídky. Dalším problematickým aspektem je rozlišné územní vymezení.

Teoretickou komparací zákonů o obecní policii v podmínkách České republiky a o obecní policii ve Slovenské republice se projevil identický vývoj daných zákonů. Rozdílnost však nalzáme v samotném postavení obou obecních policií, kdy v podmínkách České republiky je obecní (městská) policie orgánem obce, zatímco obecní policie Slovenské republiky jsou řazeny přímo mezi pořádkové útvary. Další rozdílnost nalzáme v odborné způsobilosti, kdy v legislativních podmínkách Slovenské republiky neexistují tzv. „tříleté“ prodloužení, které jsou v podmínkách České republiky pro strážníky obecních policií povinné.

Praktickým příkladem bylo prokázáno legislativní omezení při oprávnění k použití služebních pout strážníkem obecní policie v kazuistice osoby celostátně hledané. Díky kazuistice oprávnění při řešení přestupků proti veřejnému pořádku praktická analýza ukázala, že oprávnění strážníků obecních (městských) policií jsou dostačující k vyřešení narušení veřejného pořádku v obcích.

Strážníci obecních (městských) policií by nicméně měli být v budoucnu jednotně metodicky vedeni. Zefektivňující stimuly vedoucí k žádoucí jednotné aplikaci

oprávnění v rámci realizací tzv. bezprostředních zásahů může spočívat ve vytvoření komplexně uceleného školicího systému ve vzdělávání strážníků obecních (městských) policií.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. ANTUŠÁK, E. *Krizový management. Hrozby krize, příležitosti*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2009. 394 s. ISBN 978-80-7357-488-8.
2. HORZINKOVÁ, E., FIALA, Z., *Správní právo hmotné*. Praha: Leges, 2010, 207 s. ISBN 978-80-87212-55-4.
3. MACEK, P., HÁJEK, V.: *Obecní policie II*. 2003. Praha: Policejní akademie České republiky, 2003, s. 20. ISBN 80-7251-133-5.
4. MACEK, P., UHLÍŘ., L. *Dějiny policie a četnictva II*. Praha: Police history, 1999. 230 s. ISBN 80-902670-0-9.
5. MATES, P., HORZINKOVÁ, E. et. al. *Nové policejní právo: Právní přepisy s komentářem*. Praha: Linde 2009. 344 s. ISBN 978-80-7201-743-0.
6. MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J., *Kriminalistika*. Praha 2001, C. H. Beck, 512 s. ISBN 80-7179-362-0.
7. SKARKA, O., *Zákon o Obecní policii s komentářem*, Příbram: 2002, Tiskárna Příbram, str. 213.
8. SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 292 s. ISBN 978-80-7380-389-6.
9. VETEŠNÍK, P. a kol. *Obecní policie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 332 s. ISBN 978-80-7380-463-3.
10. VETEŠNÍK, P., JEMELKA, L. *Zákon o obecní policii*. Komentář. Praha: C.H.Beck, 2009. s. 542. ISBN 978-80-7400-165-9.

Elektronické zdroje

1. *Ministerstvo vnitra České republiky – Obecní policie* - Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/obecni-policie-652273.aspx>.
2. *Ministerstvo vnitra České republiky – Obecní policie* - Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/obecni-policie-652273.aspx>
3. *Ministerstvo vnitra České republiky - Právní stanoviska*: Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/stanoviska-a-pravni-rozborny-922544.aspx>.
4. *Městská policie České Budějovice – Prevence kriminality*: Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/asistent-prevence-kriminality.aspx>.
5. *Městská policie České Budějovice – Aktuality*: Dostupné z WWW: <http://mpolicie.c-budejovice.cz/cz/aktuality/stranky/obtezujici-zebrani-jeden-ze-clenu-skupiny-nadychal-323-promile.aspx>
6. *Ministerstvo vnitra Slovenské republiky – Obecní policie*: Dostupné z WWW: <http://www.minv.sk/posobnost-op-na-uzemi-inej-obce>.
7. *Ministerstvo vnitra Slovenské republiky – Obecní policie/roční zprávy*: Dostupné z WWW: http://www.minv.sk/rocne_spravy.
8. *Poslanecká sněmovna České republiky* - Dostupné z WWW: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=776&CT1=0>

Legislativní zdroje

1. ČESKO. Vyhláška č. 418 ze dne 11. listopadu 2008, kterou se provádí zákon o obecní policii. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 137.
2. ČESKO. Zákon č. 1 České národní rady ze dne 16. prosince 1992 o Ústavě České republiky. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1993, částka 1.
3. ČESKO. Zákon č. 141 ze dne 29. listopadu 1961 o trestním řízení soudním (trestní řád). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1961, částka 66.
4. ČESKO. Zákon č. 200 ze dne 17. května 1990 o přestupcích. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1990, částka 35.
5. ČESKO. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91.
6. ČESKO. Zákon č. 240 ze dne 28. června 2000 o krizovém řízení. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2000, částka 73.
7. ČESKO. Zákon č. 553 ze dne 6. prosince 1991 o obecní policii. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1991, částka 104.
8. SLOVENSKO, Zákon č. 564 ze dne 3. prosince 1991 o obecní policii. In *Sbírka zákonů, Slovenská republika*. 1991, částka 107.
9. SLOVENSKO. Zákon č. 171 ze dne 6. července 1993 o Policejním sboru Slovenské republiky. In *Sbírka zákonů, Slovenská republika*. 1993, částka 273.
10. SLOVENSKO, Zákon č. 372 ze dne 28. srpna 1990 o přestupcích. In *Sbírka zákonů, Slovenská republika*. 1990, částka 61.